

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

05.12.2019

г. Лениногорск

№ 2146

«2019-2024 елларга Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасын раслау турында»

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкүарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлдәгә 209-ФЗ номерлы, шулай ук тулай территорияль продуктта кече һәм урта бизнес өлешен арттыру, Татарстан Республикасының «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә кече һәм урта бизнесны тотрыклы үстерүне стимуллаштыручы уңайлы икътисадый мохит булдыру, «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1.«2019-2024 елларга «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү муниципаль программасын яңа редакциядә карарга.

2.Әлеге карарны Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгының хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (pravo.tatarstan.ru һәм Лениногорск муниципаль районы сайтында.

3.Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының икътисад бүлегенә йөклим.

Житәкче

З. Г. Михайлова

З. Д. Камалетдинова
5-19-26

Расланган

«Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге
Башкарма комитеты карары белән
расланды

05 декабрь, 2019 ел, № 2146

2019-2024 елларга Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы»
муниципаль берәмлек территориясендә Кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү
Программасы

Лениногорск муниципаль районы, 2019 ел

Муниципаль программа паспорты

Программаның исеме	2019-2024 елларга Татарстан Республикасының Лениногорск муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү буенча муниципаль программа
Төп эшләүчеләр Программала р	Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең икътисад бүлеге
Программаны ң максаты һәм бурычлары	<p>Муниципаль программаның максатлары: Хокукый һәм икътисадый шартлар тудыру; Лениногорск районы территориясендә кече һәм урта эшмәкәрлек предприятиеләренең тотрыклы эшчәнлеге һәм үсеше; эшқуарлык секторының социаль җаваплылыгын формалаштыру; хакимият һәм бизнес хезмәттәшлеге формаларын тирәнәйтү;</p> <p>Муниципаль программаның бурычлары: Кече һәм урта эшқуарлык субъектлары өчен финанс ресурсларынан файдалану мөмкинлеген арттыру; эшқуарлыкның кадрлар потенциалын үстерү; кече һәм урта эшқуарлык субъектларына муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең сыйфатын күтәрү, кече һәм урта эшқуарлык субъектларын фәнни – методик, норматив – хокукый һәм консультацион тәэмин итү; кече һәм урта эшқуарлык субъектлары өчен бизнестан файдалана алуны арттыру һәм эшқуарлыкны пропагандалау (кече һәм урта эшқуарлык субъектларына дәүләт ярдәменең гамәлдәге чаралары турында консультацияләү һәм мәгълүмат бирү, гражданнарны, шул исәптән яшьләргә, эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыруга стимуллаштыру); тышкы икътисадый элементләргә үстерү, кече һәм урта эшқуарлык субъектлары тарафыннан житештерелә торган продукцияне алга этәрү өчен шартлар тудыру, региональ һәм чит ил базарларына; инвестицион проектларны гамәлгә ашыру кысаларында административ киртәләргә бетерү.</p>
Программаны ң максатчан	Программа чараларын тулы күләмдә гамәлгә ашыру 2024 ел ахырына түбәндәге нәтижәләргә ирешергә мөмкинлек

индикаторлар ы һәм күрсәткечләр е	<p>бирәчәк:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лениногорск районы территориясендә эшчәнлек алып баручы кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын, шәхси эшмәкәрләр санын арттыру; 2. Кече һәм урта эшкуарлык секторында яңа эш урыннары булдыру. 3. ВТП күләмендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларының продукциясе, эшләр, хезмәт күрсәтүләре өлешен арттыру; 4. Кече һәм урта предприятиеләр, шул исәптән микропредприятиеләр тарафыннан житештерелә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнеше үсешенең еллык темпын саклап калу. 5. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары, шәхси эшмәкәрләр продукциясен экспортлау; 6. Сәнәгать майданчыклары резидентлары һәм арендаторлары саны арту; 7. КУЭ субъектлары гына катнашкан эре заказчыларның сатып алу өлеше үсеше 8. Кече һәм урта эшкуарлык предприятиеләре эшчәнлегеннән берләштерелгән бюджетка салым керемнәре күләме
Программаны тормышка ашыру этаплары һәм Башкаручы Программала р	<p>2019-2024 еллар</p> <p>«Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башкарма комитетының вәкаләтле структур бүлекчәләре;</p> <p>Үзкөйләнешле ижтимагый оешмалар; Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары.</p>
Финанслау күләме һәм чыганаclarы	<p>Программаны гамәлгә ашыру өчен финанс чараларына гомуми ихтыяж 60 000 мең сум тәшкит итә-жирле акчалар бюджет (өстәмә чыганаclar хисабына):</p> <p>2019 ел-12 000 мең сум. 2020 ел-12 000 мең сум. 2021 ел-12 000 мең сум. 2022 ел-12 000 мең сум. 2023 ел-12 000 мең сум. 2024 ел-12 000 мең сум.</p>
Үтәләшне контрольдә - тоту Программала	<p>Ведомствоара координацияне һәм программа чараларын гамәлгә ашыруның барышын «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты тикшереп тора</p>

Төп нәтижә гамәлгә ашыру Программала р	<p>Муниципаль программа чараларын уңышлы үтәү 2024 ел ахырына ярдәм итәчәк:</p> <p>жирле үзидарә органнары һәм кече һәм урта эшкуарлык субъектларының үзара хезмәттәшлеге буенча уңай тенденцияләргә үстерү һәм ныгыту;</p> <p>тулай территорияль продуктның гомуми күләмендә продукция, эшләр, кече һәм урта эшкуарлык субъектлары хезмәтләре өлешен 12.5 %ка кадәр арттыруны;</p> <p>кече һәм урта предприятиеләр субъектлары, шулай ук индивидуаль эшкуарлар санын 3 %ка арттыру;</p> <p>кече һәм урта предприятиеләрдә эшләүчеләрнең санын 13 %ка арттыру;</p> <p>тышкы икътисадый элементләргә ныгытуга, үз продукциясен Татарстан Республикасыннан читтә гамәлгә ашыручы КУЭ һәм ИП субъектларының 2024 елга кимендә 10 берәмлек артуына;</p> <p>КУЭ субъектлары гына 2024 елга СГОЗда 32% ка кадәр булган иң эре заказчыларның сатып алулар өлешен арттыру;</p> <p>КУЭ субъектлары тарафыннан 2024 елга житештерелә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнешенә күләмнәрен 24 %ка арттыру;</p> <p>сәнәгать майданчыкларын тутыру, резидентлар һәм арендаторлар санын 2024 елга 11 берәмлеккә яки 20%ка арттыру.</p>
---	--

II. Кыска кереш

Кече һәм урта эшкуарлык икътисад өчен тотрыклыландыручы факторга ия - бу базар конъюнктурасына сыгылмалылык һәм җайлашучанлык,

житештерү структурасын тиз генә үзгәртергә, яңа технологияләр һәм фәнни эшләнмәләр оператив булдырырга һәм кулланырга сәләтле.

Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү социаль проблемаларны хәл итүгә генә ярдәм итми, районның, республиканың һәм тулаем дәүләтнең икътисадый үсеше өчен нигез булып та тора.

Хәзерге шартларда кече һәм урта эшкуарлыкның аерым ролен түбәндәге факторлар билгели:

кече һәм урта эшкуарлык товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр базарларында конкуренция тудыра, эре бизнес белән мәшгуль булмаган базар куышларын тутьра;

кече һәм урта эшмәкәрлек эш урыннары булдыру өчен зур потенциалга ия, ул эшсезлек һәм социаль киеренкелекне киметүгә ярдәм итә;

кече һәм урта эшкуарлыкның барлыкка килүе һәм үсеше халыкның ижтимагый психологиясен һәм тормыш ориентирларын үзгәртә, эшкуарлар дәүләтнең сәяси һәм социаль тотрыклылыгы гаранты булган урта сыйныф нигезен тәшкил итә;

кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү барлык дәрәжәдәге бюджетларга салым керемнәренең артуына ярдәм итә.

III. Программаның гомуми өлеше.

2019-2024 елларга Лениногорск муниципаль районында КУЭ үсеше муниципаль программасының максатлары һәм бурычлары.

Әлеге программаны гамәлгә ашыруның максаты - кече һәм урта эшкуарлыкның тотрыклы эшләве һәм үсеше өчен шартлар тудыру, эшкуарлык секторының социаль җаваплылыгын формалаштыру, хакимият һәм бизнесның үзара хезмәттәшлеге рәвешләрен тирәнәйтү, Лениногорск районының социаль-икътисадый үсеше мәсьәләләрен хәл итүгә аның керткән өлешен арттыру.

Программа куйган максатка ирешү өчен беренчел бурычларны тормышка ашырырга кирәк.

1. Эшсез гражданның үзмәшгульлегенә булышлык итү буенча Татарстан Республикасы халкын эш белән тәмин итү буенча дәүләт программасын ел саен гамәлгә ашыру юлы белән кече һәм урта эшкуарлык субъектлары өчен финанс ресурсларының һәркем файдалана алырлык булуын арттыру, ул эшкуарлык кертә башлау өчен старт капиталы мәсьәләләрен кискен хәл итәргә мөмкинлек бирә. Шулай ук вакытта консультация ярдәме күрсәтү, гамәлдәге дәүләт программалары турында мәгълүмат бирү һәм алга таба мәгълүмат белән тәмин итү;

шәһәр автотранспортында пассажирлар йөртү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы һәм мунча, кер юу хезмәтләрен күрсәтүче, җирле бюджеттан субсидияләр бүлеп бирү юлы белән (өстәмә чыганаclar исәбенән) КУЭ-агросәнәгать комплексына ел саен финанс ярдәме күрсәтү.

Сэнэгать майданчыклары резидентлары өчен финанс йөкләнешен киметү максатында «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Советы карары белән 2017 елның 1 февралендәге 2, №2017 елда индустриаль (сәнэгать) паркларын урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлекләренә карата аренда түләвен исәпләгәндә ташламалар (жир салымы ставкасы 0,1%) билгеләнде.

2. Эшмәкәрлекнең кадрлар потенциалын үстерү.

КУЭ субъектларына кадрларны әзерләү, яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү өлкәсендә ярдәм итү түбәндәгеләрне күздә тотта:

КУЭ субъектларына кадрларны әзерләү, яңадан әзерләү һәм аларның квалификациясен күтәрү өлкәсендә ярдәм күрсәтү;

белем бирү курсларын һәм һөнәри осталык курсларын үткәрү һәм оештыру;

Лениногорск шәһәре Мәшгульлек үзәге белән берлектә эшсез гражданнарны яңадан укуту яки квалификацияләрен күтәрү буенча чаралар үткәрү.

Лениногорск районы территориясендә заманча ресурс үзәге – Лениногорск нефть техникумы бар. Яңадан әзерләү программасы һөнәри эшчәнлекнең яңа төрен үтәү өчен кирәкле компетенция алуга, яңа квалификация алуга юнәлдерелгән. Моннан тыш, ресурс үзәге базасында район территориясендә эшчәнлек алып баручы предприятиеләрнең ихтыяжларына туры китереп, технологик торба үткәргечләренә монтажлаучы, контроль - үлчәү приборларын һәм автоматиканы көйләүче, төрле юнәлештәге операторлар, бораулаучылар, слесарь, стропальщиклар, электромонтерлар, токарьлар, машинистлар, бухгалтерлар кебек өстәмә белем бирү программалары тормышка ашырыла.

3. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең сыйфатын арттыру, фәнни - методик, норматив - кече һәм урта эшкуарлык субъектларын хокукый һәм консультация белән тәэмин итү түбәндәгеләрне күздә тотта:

Лениногорск МФЦ базасында бизнес өчен 14 хезмәт алу һәм төзелешкә рөхсәт бирү срокларын 7 көнгә кадәр кыскарту.

4. Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары өчен бизнес - белем бирүнең һәркем файдалана алырлык булуын арттыру һәм эшкуарлыкны пропагандалау (кече һәм урта эшкуарлык субъектларына дәүләт ярдәменең гамәлдәге чаралары турында консультацияләү һәм мәгълүмат бирү, гражданнарны кызыксындыру, шул исәптән яшьләрне эшкуарлык эшчәнлегенә гамәлгә ашыруга).

Россия Саклык банкы һәм Гугл компаниясенең "Бизнес класс" бушлай белем бирү проектында катнашуга үз бизнесын башларга теләүчеләрне жәлеп итү буенча актив эш алып бару юлы белән, "Бизнес-Десант" проектында катнашу, шулай ук остаз житәкчелегендә үз бизнесларын үстерү өчен яңа күнекмәләр һәм инструментлар алу буенча "Эшмәкәрлек фабрикасы" проектында катнашучыларга ярдәм күрсәтү.

5. Тышкы икътисадый элемтэлэрне үстерү, кече һәм урта эшкуарлык субъектлары житештерә торган продукцияне региональ һәм чит ил базарларына түбәндәге юллар белән чыгару өчен шартлар тудыру:

тәжрибә уртаклашу һәм яңа партнерлар табу максаты белән КУЭ субъектларының күргәзмәләрдә, ярминкәләрдә, семинарларда, мастер-классларда катнашуына ярдәм итү;

кече һәм урта бизнес һәм кулланучылар базары өлкәсендә тәжрибә уртаклашу чараларында КУЭ субъектларының катнашуына ярдәм итү.

КУЭ субъектларының хезмәткәрләрнең һөнәри осталыгы конкурсларында катнашуына ярдәм итү;

6. Инвестицион проектларны гамәлгә ашыру кысаларында административ киртәләрне бетерү КУЭ субъектлары өчен мәгълүматның ачыклығын һәм үтемлелеген күздә тоту.

Шулай итеп, Лениногорск муниципаль районының рәсми порталында Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Советының 2016 елның 14 июлендәге 69 номерлы карары белән кабул ителгән кече һәм урта эшкуарлык субъектларына озак сроклы нигездә файдалануга бирү өчен өченче затларның хокукларыннан азат булган муниципаль мөлкәт исемлеге басылды.

Моннан тыш, Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында эшкуарга ярдәмгә мәгълүмат блогы бар, анда конкурслар, грантлар, кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәмнең төрле төрләре турында актуаль мәгълүмат урнаштырыла.

Кече һәм урта эшмәкәрләрдән сатып алулар өлешен арттыру максатыннан, ел саен Гомумроссия рәсми сайтында zakupki.gov.ru муниципаль ихтияждарны тәмин итү өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә сатып алулар план-графикы урнаштырыла. «Биржа мәйданчыгы» порталы аша билгеле бер (детальләштерелгән исемлек) буенча 100 мең сумга кадәр күләмдә сатып алулар уздырыла, шул исәптән МСП да.

Лениногорск районының бизнес вәкилләре һәм халкы өчен Инстаграмм-канал төзелде һәм эшли, ул уздырыла торган чаралар (укыту семинарлары, махсулаштырылган күргәзмәләр, шул исәптән халыкара конкурслар), эшкуарлар өчен ярдәм чаралары (Льготалы заемнар, Лизинг гранты, ФПП программалары һ.б.) һәм бизнес өлкәсендәге актуаль яңалыклар турында мәгълүмат белән тулыландырыла.

2. Лениногорск муниципаль районында МСП үсеше проблемаларына анализ.

Программаны гамәлгә ашыру өлкәсендә муниципаль сәясәт өстенлекләре түбәндәгеләр нигезендә формалаштырылды:

Татарстан Республикасының 2030 елга кадәр социаль-икътисадый үсеше стратегиясе

Лениногорск муниципаль районының 2016 - 2021 елларга һәм 2030 елга кадәрге социаль-икътисадый үсеш стратегияләре

Лениногорск муниципаль районының 2016 - 2021 елларга социаль-икътисадый үсеш стратегиясе нигезендә һәм 2030 елга кадәр чорда КУЭ һәм кулланучылар базарын үстерү өлкәсендә өстенлекле юнәлешләр түбәндәге төп бурычларда билгеләнде:

эшмәкәрлек мохитендәге структур үзгәрешләргә ярдәм итү;

Лениногорск районы халкын кече эшмәкәрлеккә жәлеп итү, яңа эш урыннары булдыру, икътисадый активлыкка ярдәм итү;

эшкуарның уңай имиджын формалаштыру;

кече эшмәкәрлеккә нәтижәле консультацион ярдәм күрсәтү.

Лениногорск муниципаль районы икътисадында бизнесның төрле масштаблары тәкъдим ителгән һәм алар бар. Нефть тармагының эре предприятиеләре булу аларның ихтыяжларына хезмәт күрсәтү белән бәйлә урта һәм кече житештерү бизнесын үстерү өчен яхшы база булды. Әмма хәзерге вакытта муниципаль район икътисадының нефть-газ чыгару тармагынан югары бәйлеләген жичеп чыгуы көннән-көн актуальләшә бара, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү мөһим фактор булып тора.

2017елда ВТПда кече һәм урта эшкуарлык өлеше 10,2% тәшкит итә, чагыштыру өчен, 2016елда бу күрсәткеч 12,4% тәшкит иткән. Бәяләүләр буенча, 2018елда ВТПда кече һәм урта эшкуарлык өлеше 10,4% тәшкит итәчәк. Нәтижәлелекнең төп күрсәткече (KRI) нигезендә 2019 елда кече һәм урта эшкуарлык өлеше 10,5% тәшкит итәчәк, аннары 2024 елга кадәр 12,5% ка кадәр артчак, исәп:

«Алма» сәнәгать-житештерү тибындагы махсус икътисадый зонасы инвестиция проектларын планлаштырылган куәтенә чыгару;

мәдәният һәм ял паркын төзекләндерү мисалында муниципаль шәхси партнерлык нәтижәләре;

муниципаль милек исемлеген актуальләштерү;

сәнәгать паркының һәм муниципаль мәйданчыкның яңа резидентларын жәлеп итү, сәнәгать паркларын урнаштыру өчен бирелгән жич кишәрлекләренә карата аренда түләвен исәпләгәндә ташламалар (жич салымы ставкасы 0,1%) бирү юлы белән;

агросәнәгать комплексы МСПга еллык финанс ярдәме күрсәтү, шулай ук шәһәр автотранспортында пассажирлар йөртүне һәм мунча, кер юу хезмәтләрен күрсәтүне гамәлгә ашыручы;

елына 4 тән дә ким булмаган вакытта эшмәкәрлек инфраструктурасын барлыкка китерүче очрашулар, оешмалар утырышларын үткәрү;

сатып алуларда катнашуга жәлеп итү;

«Биржа мәйданчыгы» порталы турында мәгълүмат;

КУЭ финанс ярдәме чараларын сайлауда, шулай ук әзерләү яки яңадан әзерләү һәм квалификация күтәрү өлкәсендә ярдәм итә.

***Баяләү буенча**

Икътисади актив кече һәм урта предприятиеләр саны 2018 елның 1 гыйнварына 564 берәмлек тәшкил итте, әлеге күрсәткеч 2016 ел дәрәжәсендә калды (2016 елда-570 берәмлек). 2018 елның 9 ае нәтижеләре буенча кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны 4934 кеше булган 557 берәмлек тәшкил иткән.

Кече һәм урта эшкуарлык нәтижелелегенең төп күрсәткече (KRI) нигезендә, 2019 елда шәхси эшмәкәрләрне исәпкә алып, 2 163 берәмлек тәшкил итәчәк, аннан соң 2024 елга 2 214 берәмлеккә кадәр артачак. Шул рәвешле, МСП һәм ИП саны арту түбәндәге эшчәнлек төрләрендә булачак:

эшкәртү житештерүе 1 берәмлеккә;

кунакханәләр һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре өлкәсендә 1 берәмлеккә;

мәдәният, спорт, ял һәм күңел ачу өлкәсендә 3 берәмлеккә эшчәнлек;

1 берәмлеккә төзелеш;

сүздә өлкәсендә 3 берәмлеккә;

Эшсез гражданның үзмәшгульлегенә ярдәм итү буенча ТР Халыкны эш белән тәмин итү программасы хисабына 20 шәхси эшмәкәр;

Үзмәшгуль халыкны легальләштерү исәбенә 21 берәмлек;

Сәнәгать паркларының яңа резидентларын жалеп итү хисабына 9 берәмлек.

хисабына:

дотацияләр-жиңүчеләрне уңайлы шәһәр мохите булдыруның иң яхшы проектларын үзләштерү, мәдәният һәм ял паркын төзекләндерү юлы белән (балалар кафесы, ипподромы төзү, уен мәйданчыклары урнаштыру, шул исәптән Күзәтү тәгәрмәче, парк скейты);

эшсез гражданның үзмәшгульлегенә ярдәм итү буенча Татарстан Республикасы халыкны эш белән тәмин итү дөүләт программасын ел саен гамәлгә ашыру;

яңа сәүдә объектларын һәм жәмәгать туклануы предприятиеләрен ачу;
2020 елда район территориясендә чүп эшкәртү заводын төзү һәм
файдалануга тапшыру;

сәнәгать паркларын яңа резидент-компанияләрне жәлеп итү һәм
производствоарны киңәйтү;

кече һәм урта эшкуарлык субъектларына муниципаль хезмәтләр
күрсәтүнең сыйфатын күтәрү;

мәктәпләр базасында сыйныфтан тыш дәресләр, бизнес һәм эшкуарлык
эшчәнлеге нигезләре турында, тәҗрибәле эшкуарлар өчен мастер-класслар
уздыру белән;

2020 елдан башлап, яшьләрне, үзмәшгуль халыкны, бизнес вәкилләрен
жәлеп итеп, шәһәр бизнесы клубы оештыру (анда тренингләр, мастер-класслар
узачак), үз бизнесларын башларга теләүчеләр өйрәтү семинарлары һәм
грамоталылыгын арттырырга теләгән эшкуарларны жәлеп итү күздә тотыла;

«Бизнес-Десант», Эшмәкәрлек фабрикасы һәм кредит оешмалары (КУЭ
өчен кредит продуктлары турында) вәкилләре белән кимендә 4 укыту семинары
уздыру.

Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру КУЭда
мәшгульләр санының 1 122 берәмлеккә артуына китерә, һәм 2024 елда
максатчан күрсәткеч 9 698 берәмлек тәшкил итәчәк:

Мәдәният һәм ял паркын төзекләндерү белән бәйле 45 эш урыны;

Лениногорск кошчылык фабрикасында 5 эш урыны, йомыркаларны
сортировкалау буенча автоматлаштырылган электрон система гамәлгә
кертелүгә бәйле рәвештә;

20 эш урыны-бораулау вышкаларын монтажлау, ремонтлау һәм
демонтажлау буенча хезмәт күрсәтүче «Кама Нефть» ЖЧЖ;

Сәүдә объектларын һәм жәмәгать туклануы предприятиеләрен ачу
нәтижәсендә 32 эш урыны;

40 эш урыны - Виктория КФХсы, теплица комплексын гамәлгә
ашыруның 1 этабын эшләтеп жиберү, проект агулы химикатларын
кулланмыйча гына, россия житештерүчеләренең яңа технологияләрен куллану
белән бәйле;

«Алма» ППТ МИЗ проектын гамәлгә ашыру нәтижәсендә 310 эш
урны;

эшсез гражданның үзмәшгульлегенә ярдәм итү буенча Татарстан
Республикасы халкының еллык мәшгульлек программасы хисабына 20 эш
урны;

10 эш урыны - «Капрон» ЖЧЖ берничә өске-актив матдә, техник юу
композицияләре һәм нефть тармагы өчен махсус химреагентлар житештерүнең
беренче этабы кысаларында;

Чүп эшкәртү заводын файдалануга тапшыру хисабына 52 эш урыны;

Үзмәшгуль халыкны легальләштерү исәбенә 21 берәмлек;

Сәнэгать паркларының яңа резидентларын жәлеп итү хисабына 9 берәмлек.

Эксперт-юнәлешле бизнес-күрсәткечләрне арттыру өчен житди потенциал. Инде бүген үк, Лениногорск районының отышлы географик урыны хисабына 3 кече предприятие продукцияне Россия Федерациясенең башка субъектларында һәм БДБ илләрендә актив сата, болар түбәндәгеләр:

«ЛС» ЖЧЖ-нефть һәм газ сәнәгате өчен жиһазлар һәм автоматлаштыру чараларын житештерүче. Россия һәм БДБ илләре базарларында, «НК «РОСНЕФТЬ» ГАЖ һәм «ЛУКОЙЛ» ГАЖ кебек эре предприятиеләр белән хезмәттәшлек итә;

«Модуль» ЖЧЖ-йорт, офис һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре өчен металл жиһаз житештерүче, Татарстан Республикасы базарларында, Россия Федерациясе территориясендә, шулай ук Беларусь һәм Казахстан Республикасында хезмәттәшлек итә.

«Агропак-Татарстан» ЖЧЖ минераль сулар һәм алкогольсез эчемлекләр житештерү заводы, Татарстан Республикасы базарлары, Россия Федерациясе территорияләре хезмәттәшлеге белән.

2024 елга Татарстан Республикасыннан читкә продукция сатучы КУЭ санын 10 берәмлеккә кадәр арттыру планлаштырыла:

тәҗрибә алмашу һәм яңа партнерлар табу максатында әйдәп баручы эшкуарлардан мастер-класслар әзерләүче продукция, ярминкәләр, семинарлар күргәзмәләрендә катнашу;

хезмәткәрләрнең һөнәри осталыгы конкурсларында;

милли проектлар, федераль һәм республика программалары кысаларында финанслау;

һәркем файдалана алырлык каналларда һәм сайтларда МСП ЛМР перспектив предприятиеләре турындагы материалларны бастырып чыгару.

Лениногорск районының КУЭ субъектларын чит ил базарларына чыгаруны стимуллаштыру буенча чаралар:

1. Тышкы икътисадый эшчәнлек мәсьәләләре буенча консультация бирү;

2. Татарстан Республикасы кече һәм урта эшкуарлык субъектларының региональ халыкара күргәзмә-ярминкә чараларында катнашуын оештыру;

3. Дәүләт программаларында катнашу буенча консультацияләр

Шулай итеп, 2024 елга КУЭ субъектлары тарафыннан житештерелә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнеше күләме 24% ка, бу өлкәдә мәшгульләр саны 13% ка артырга тиеш, ә ВТПДА кече һәм урта бизнесның өлеше гомуми күләмнән 12,5% ка кадәр артчак.

Лениногорск районында КУЭның агымдагы хәлен анализлау.

Икътисади актив кече һәм урта предприятиеләр һәм аларда эшләүчеләр саны динамикасы

1 нче таблица

Күрсәткеч	2013	2014	2015	2016	2017	2018
-----------	------	------	------	------	------	------

Икътисади актив кече һәм урта предприятиеләр саны (берәмлек)	636	548	656	570	564	557
Эшләүчеләр саны (кеше)	4 955	5 185	5 443	5158	4983	4934

2018 елның 9 ае нәтижеләре буенча

Кече бизнес

2018 елның 1 гыйнварына кече предприятиеләрдә эшләүчеләр саны 4 259 кеше тәшкил итте, 2016 ел белән чагыштырганда 31 кешегә, ягъни 0,7% ка артты.

Кече предприятиеләр әйләнеше структурасында икътисадый эшчәнлекнең түбәндәге төрләре алда бара: күмәртәләп һәм ваклап сату - 36%, хезмәт күрсәтүләр - 27%, сәнәгать - 16%, төзелеш-15%, шул ук вакытта авыл хужалыгы һәм башка секторларга бары тик 6 % туры килә (АПК-4 % һәм башкалар - 2 %).

Кече эшмәкәрлек субъектларының әйләнеше 2017 елда 9% ка артты һәм 10 млрд. 261 млн. сум тәшкил итте.

Кече предприятиеләрдә уртача айлык хезмәт хакы 2017 ел нәтижеләре буенча 17 979,8 сум яисә 2016 ел дәрәжәсенә карата 107% тәшкил итте.

Кече предприятиеләр хезмәткәрләренең уртача айлык эш хакы район буенча 57,2% тәшкил иткән (ягъни кече предприятиеләр хезмәткәрләренең эш хакы район буенча уртача хезмәт хакыннан 42,8% ка кимрәк).

Урта бизнес

2018 елның 1 гыйнварына урта предприятиеләрдә эшләүчеләр саны 723 кеше тәшкил итте, 2016 ел белән чагыштырганда 206 кешегә кимеде.

Хезмәткәрләренең саны 1186 кешегә артуга һәм предприятие әйләнеше 3 млрд. сумга кадәр артуга бәйле рәвештә, «УралСтройНефть» ЖЧҖенең эреләргә караган разрядыннан күчү исәбенә урта предприятиеләрнең әйләнеше һәм саны кимү сәбәпләренең берсе.

2017 елда кече эшмәкәрлек субъектлары әйләнеше 7,1% ка кимеде һәм 2 млрд. 892 млн. сум тәшкил итте.

2017 ел нәтижеләре буенча урта предприятиеләрдә уртача айлык хезмәт хакы 24 231,4 сум тәшкил итте.

Уртача хезмәт хакының район буенча уртача хезмәт хакына нисбәте 77,1% тәшкил итте (ягъни урта предприятие хезмәткәрләренең хезмәт хакы район буенча уртача күрсәткечтән 22,9%ка кимрәк).

Шәхси эшмәкәрлек

2018 елның 1 гыйнварына шәһәрдә һәм районда теркәлгән шәхси эшмәкәрләр саны 1581 кеше тәшкил итте, ягъни 2016 елга карата 102,1%, 2018

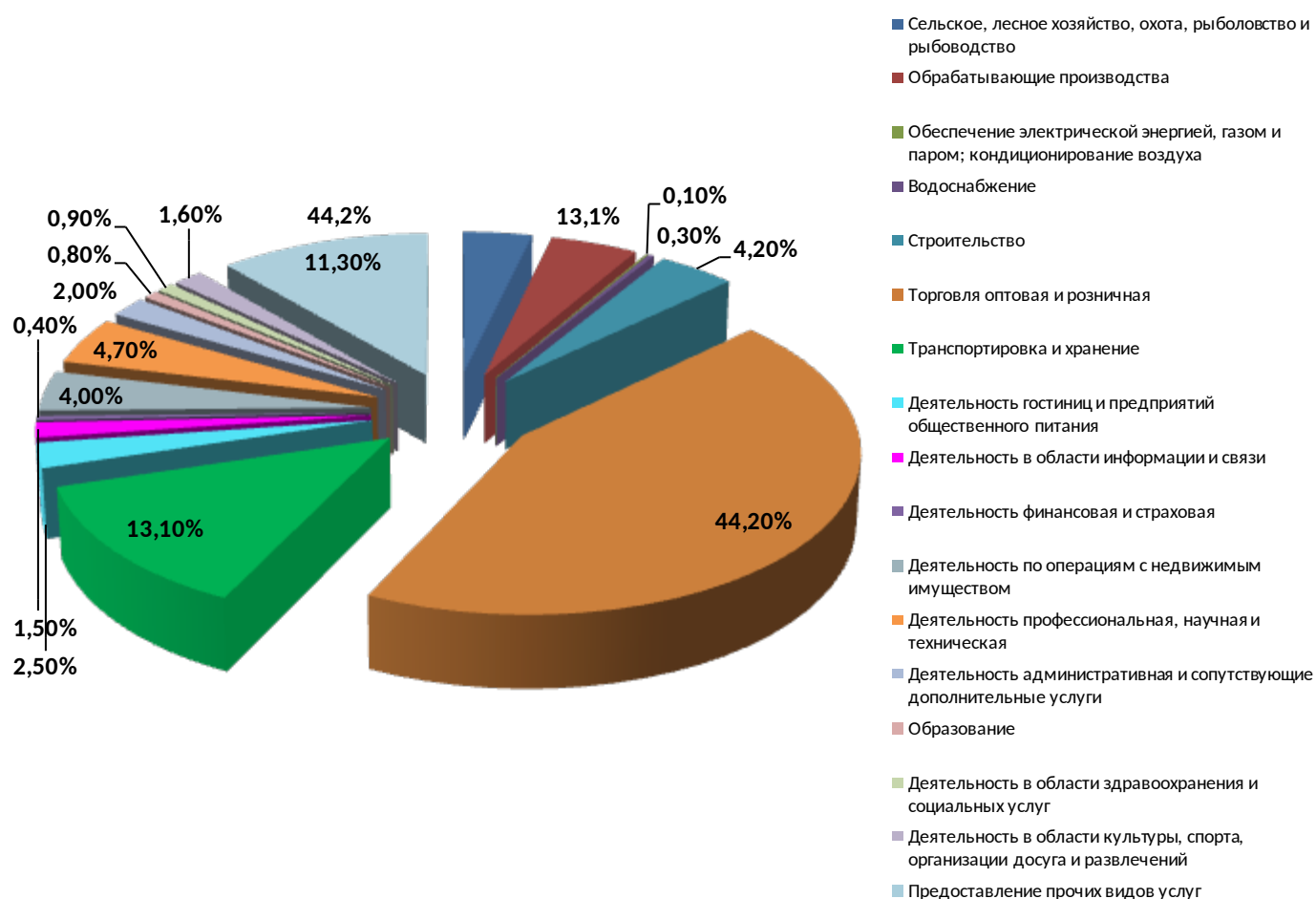
елның 1 октябрә 1566 шәкси эшмәкәр эшли. 1000 кешегә исәпләгәндә шәкси эшмәкәрләр саны район халкының 18,9 % тәшкил иткән.

Шәкси эшмәкәрләр саны динамикасы.

2 нче таблица

2018 елның 9 ае нәтижәләре буенча

Распределение индивидуальных предпринимателей по видам деятельности, %

Районның күпчелек КУЭ субъектлары күпләп һәм ваклап сату, автотранспорт чараларын, көнкүреш эйберләрен һәм шәкси куллану предметларын ремонтлау белән мәшгуль. 2018 ел башына аларның саны 2145, шул исәптән кече предприятиеләр – 557, урта предприятиеләр – 7, шәкси эшмәкәрләр - 1581.

Категория	2013	2014	2015	2016	2017	2018

Шэхси эшмэкэрлэр	1600	1576	1560	1548	1581	1566
------------------	------	------	------	------	------	------

2017 елда 98 кече предприятие, шулай ук төзелеш өлкәсендә мәшгуль 66 **шэхси эшмэкэр исәпләнде**. Кече һәм урта эшмэкэрлек субъектлары арасында эшчәнлек төрләрэн бүлү структурасында әлеге өлкә 17,4 % тәшкил итә.

2017 елда 67 кече предприятие, шулай ук эшкәртү сәнәгатендә мәшгуль 74 **шэхси эшмэкэр исәпләнде**. Кече һәм урта эшмэкэрлек субъектлары арасында эшчәнлек төрләрэн бүлү структурасында 12% ын эшкәртү производстволары тәшкил итә.

2018 ел башына барлыгы 35 кече предприятие, шулай ук күчемсез милек белән операцияләр башкаручы **63 шэхси эшмэкэр исәпләнде**. Кече һәм урта эшмэкэрлек субъектлары арасында эшчәнлек төрләрэн бүлү структурасында әлеге өлкә 6,3% тәшкил итә.

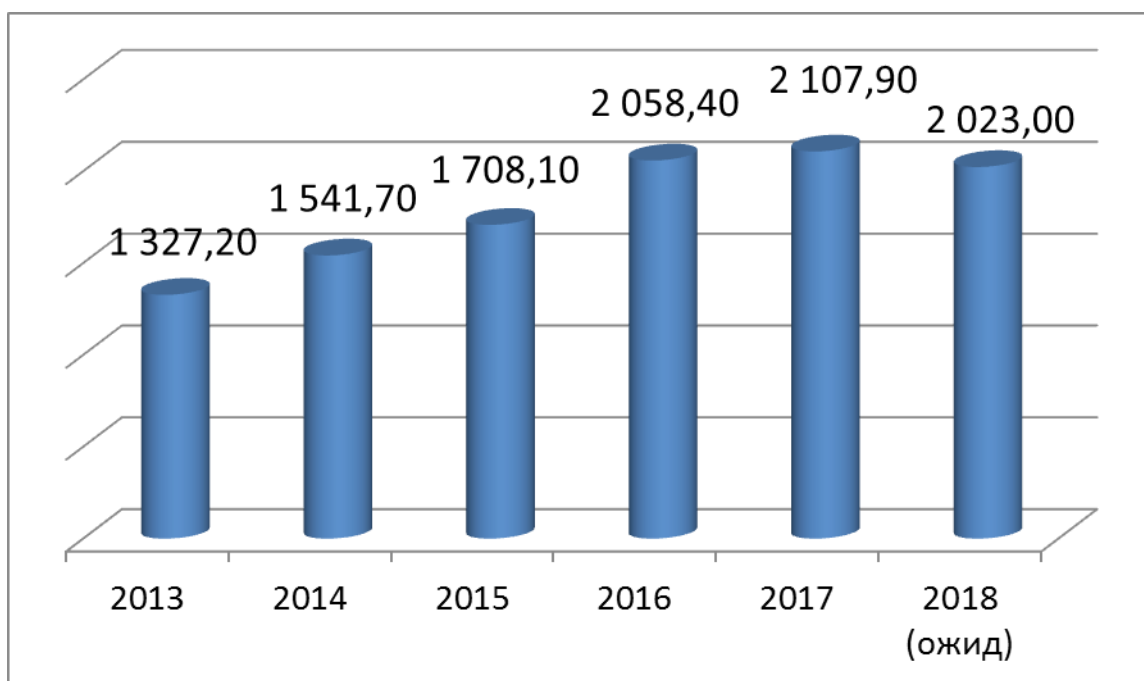
2018 ел башына электр энергиясе, газ, пар һәм кайнар су **житештерү, тапшыру һәм бүлү белән шөгыйльләнүче 12 кече предприятие исәпләнә**. Кече һәм урта эшмэкэрлек субъектлары арасында эшчәнлек төрләрэн бүлү структурасында электр энергиясе, газ, пар һәм кайнар су житештерү, тапшыру һәм бүлү 2,2% тәшкил итә.

Лениногорск районында файдалы казылмалар чыгаруны 21 кече предприятие башкара. Кече һәм урта эшмэкэрлек субъектлары арасында эшчәнлек төрләрэн бүлү структурасында файдалы казылмалар чыгару 3,8 % тәшкил итә.

3. Икътисадның төрле секторларында КУЭ үсеше. Авыл хужалыгы.

Лениногорск муниципаль районында авыл хужалыгында 10 предприятие һәм 28 крестьян фермер хужалыгы эшли. 2018 елның 1 гыйнварына авыл хужалыгы товар житештерүчеләре продукциясенә тулай күләме 2,1 млрд.сум тәшкил итте, узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда 2% ка артты.

Авыл хужалыгы продукциясенә тулаем күләме, млн. сум.

Районның авыл хужалыгы предприятиеләре һәм КФХлары бодай, арыш, арпа, солы, карабодай, бәрәңге, шикәр чөгәндере, терлекчелек продукциясе-сөт, сыер, дуңгыз ите, шулай ук йомырка житештерәләр. Авыл хужалыгы товарлары житештерүчеләрнең гомуми табышы-17%, үсемлекчелек-24%, терлекчелек продукциясе-68%.

Районда яшелчәчелекне КФХ Кәримов А.К. тәкъдим итә, ул кәбестә үстерә. 2017 елда тулаем житештерү 183 тонна тәшкил итте.

Үстерелгән ашлык эчке базарда да сатыла һәм терлек азыгы житештерүгә бара, шулай ук район чикләреннән икмәк кабул итү пунктларына. Бөртекнең сортлылыгы түбән. Үстерелә торган ашлык продукциясенең сыйфатын яхшырту өчен булган орлык фондын бодайның, арышның элиталы сортларына яңарту таләп ителә.

2018 елда районның авыл хужалыгы предприятиеләре һәм крестьян (фермер) хужалыклары тарафыннан 15431 тонна сөт савылган, ул «Торос Молоко» ЖЧЖ, «МК Групп» ЖЧЖ, «Милк Транс» ЖЧЖ, шулай ук шәһәр базарларында сатылган. 2018 елда сөт эшкәртү предприятиеләренә җирле бюджеттан барлыгы 8 млн.сум субсидия бүлеп бирелгән.

«Торос Молоко» эшкәртү сөт заводы продукциясен популярлаштыру, житештерү күләмнәрен арттыру максатларында, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты ярдәме белән шәһәр территориясендә үзләре житештергән продукцияне сату өчен 7 стационар булмаган сәүдә киосклары урнаштырылган. Моннан тыш, уртача вакытка тагын өстәмә 4 мәйданчык бүлеп биру карала.

2018 елда 3949 тонна терлек һәм кош ите житештерелгән (сатылган). Ит Татарстанның, Чувашиянең, Башкортстанның, Удмуртиянең ит эшкәртү предприятиеләренә, шулай ук Лениногорск, Әлмәт, Бөгелмә һәм «Бакирово» шифаханәсендә сатыла.

Авыл хужалыгы продукциясе житештерү динамикасы (тонна)

3 нче таблица

Житештерелг эн	2013	2014	2015	2016	2017
Бөртек	61 995	61 647	59 692	80508	98293
Сөт	15 172	15 946	16 206	16774	17699
Ит	6 436	6 256	4 507	4090	4008
Йомырка	37 935	33 290	57 428	56174	56142
Бәрәңге	1 928	2 458	2 722	2431	2872
Шикәр чөгендере	69 373	66 238	80 760	59264	80800

Авыл хужалыгының ресурс потенциалына бәя бирү авыл хужалыгы продукциясен житештерүне шактый арттыруга, шулай ук эчке базарда аның конкуренциягә сәләтен арттыру өчен нигез бирә.

Районның авыл хужалыгы икътисадын диверсификацияләү максатында көнбагыш, кукуруз кебек югары маржиналь культуралар үстерелә торган исемлекне киңәйтү планлаштырыла.

Татарстан Республикасында агросәнәгать комплексында кече хужалыкларны үстерүгә зур игътибар бирелә. Шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерүне стимуллаштыру чаралары буенча «Татарстан Республикасы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерүгә дәүләт ярдәме турында» Татарстан Республикасы Законы кабул ителде. Авылда халыкны эш белән тәмин итүне арттыру максатыннан, Лениногорск муниципаль районында шәхси ярдәмче хужалыкларны алга таба үстерү зарур.

Авыл хужалыгы кооперациясен үстерү авыл хужалыгы житештерүенең рентабельлеген тәмин итү өчен кирәкле шарт булып тора. Бөтен авыл халкы гына түгел, крестьян (фермер) хужалыклары да, шәхси эшкуарларны да кертеп, кооперациянең потенциал социаль базасы булып тора.

Крестьян (фермер) хужалыкларын һәм шәхси ярдәмче хужалыкларны кооперацияләү авыл халкының керем дәрәжәсен күтәргә мөмкинлек бирәчәк.

Авыл хужалыгы предприятиеләре һәм шәхси хужалыклар арасындагы хезмәттәшлек кече эшмәкәрлек субъектлары өчен авыл хужалыгы продукциясен гарантияле сату системасын булдырып кына калмый, ә аларны үзара файдалы шартларда эшкәртү һәм саклауның заманча инфраструктурасына да керүне тәмин итә.

Эре һәм вак житештерүнең кушылуы авылның тотрыклы үсешенә нигезе булып тора. Районда авыл хужалыгы продукциясенә яртысына кадәр крестьян (фермер) хужалыклары һәм шәхси хужалыклар өлешенә туры килә.

Районда проект динамик үсештә - Зәй-Каратай авылында Ипеев В.П. крестьян-фермер хужалыгының терлек сую цехы (1000 баштан артык сую). 2017 ел ахырында эшмәкәр шәһәрдә үз продукциясен сату буенча кибет ачкан, шул исәптән шәһәр халкында бик популяр булган ярымфабрикатлар. Ярты ел эчендә керем 25 млн. сумга якин тәшкит иткән. Киләчәктә ярымфабрикатлар житештерү цехын киңәйтү, өстәмә 4 эш урыны булдыру планлаштырыла. 2018

елда терлек чалу цехын техник модернизациялугә 290 мең сум акча жүрле бюджеттан бүлеп бирелгән.

Лениногорск кошчылык фабрикасын модернизациялү тәмамланды, йомырка сала торган тавыклар тоту өчен Италия кошчылык жиһазлары комплекты урнаштырылды. Әлеге жиһазлар йомырка сала торган тавыклар санын 55 мең башка һәм йомыркалар житештерүне 15 миллион данәгә арттырырга мөмкинлек бирә. 2019 елда авырлыгы һәм аларның төрелмәләре буенча йомыркаларны сортировкалау буенча автоматлаштырылган электрон системаны, сәгатенә максималь житештерүчәнлек белән 45 мең йомырка һәм яңа 5 эш урыны булдыру планлаштырыла;

Күптән түгел Шөгәр авылында КФХ эшмәкәре Садыков Ринат Әнәс улы культивацияләнгән гөмбәләр (шампиньоннар) үстерү белән шөгыйләнә. Продукциянең барлык кирәкле сертификатлары бар. Фермер үстергән гөмбәләргә район кибетләрендә һәм кафеларында ихтыяж зур. Предприятие ай саен 100 мең сумлык 500 килограммнан артык гөмбә сата. Яңа цех төзү планлаштырыла.

2016 елда, агулы химикатлар кулланмыйча гына, россия житештерүчеләренең яңа технологияләрен кулланып, «Виктория» КФХ теплица комплексын төзү буенча социаль әһәмиятле проектны гамәлгә ашыру башланды. 2019 елдан комплекс территориясендә елына 3600 тоннага кадәр кыяр һәм помидор үстерү планлаштырыла. Шул ук вакытта 100 дән артык эш урыны булдырылган. Әлеге проект теплица хужалыгы төзелешен субсидиялү һәм ташламалы кредитлау федераль программасына кертелгән.

Бүгенге көндә проектка 218 млн. сум акча кертелгән (шуларның 136 млн. сумы-кредит һәм 82 млн. сумы-үз акчалары). Шул исәптән Россельхозбанк аша кредит буенча 98 млн. сум күләмендә. «Татарстан Республикасы Гарантия фонды» коммерцияле булмаган оешмасы тарафыннан 17,5 млн. сум күләмендә поручительлек бирелде. Заем акчаларына югары технологияле жиһазлар сатып алынган. Шулай итеп, 2018 елның көзендә муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан «Виктория КФХ» ЖЧЖ теплицасына илтүче юл полотносы алыштырылды.

2019 елга Лениногорск муниципаль районында терлекчелек тармагының продуктлылыгын һәм тотрыклылыгын арттыруга, ныклы азык базасын булдыруга, терлекләрнең сакланышын яхшырту һәм эпизоотик иминлекне тәмин итүгә, авыл хужалыгын химияләштерү һәм механикалаштыру буенча комплекслы программаны гамәлгә ашыруга, ашлык һәм азык житештерүнең матди-техник базасын көчәйтүгә зур игътибар бирелә.

2019 елда тулай продукция житештерү күләме 1999 млн. сум булып дип көтелә, шул исәптән үсемлекчелек – 805, терлекчелек-1194, алга таба 2023 елга кадәр 2,6 млрд. сум булып дип көтелә.

2023 елга АПК продукциясен житештерү көтелә:

Продукция исеме	Үлчәү берәмлеге	Сан
-----------------	-----------------	-----

Ашлык	Тонна	84 760
Шикәр чөгөндере	Тонна	45 500
Бәрәңге	Тонна	4 030
Сөт	Тонна	25 070
Ит (сатылган)	Тонна	5 434
Йомырка	Мең, данә	81 900

Авыл хужалыгы продукциясен житештерү күләме түбәндәге юнәлешләр нигезендә терлекчелек продукциясен житештерү күләмнәрен арттыру хисабына тәэмин ителәчәк:

терлекчелек фермаларын модернизацияләү өчен заманча технологик жиһазлардан файдалану;

нәселле терлек сатып алу;

терлекләргә ашату дәрәжәсен күтәрү һәм тоту шартларын яхшырту;

ремонт ясау юнәлешендә;

терлекләргә продуктлылыгын арттыру;

авыруларны иртә диагностикалау алымнарын куллану.

Терлекчелек продукциясен житештерү үсеше терлекләргә һәм кош-кортның продуктлылыгын арттыру, терлекләргә үрчәтүгә һәм саклап калуны яхшырту, терлекләргә баланслы ашатуны яхшырту, тармакка зооветеринария хезмәтен күрсәтүгә яхшырту, хезмәт житештерүчәнлеген арттыру исәбенә башкарылачак.

Үсемлекчелектә төп максат-үсемлекчелек продукциясенә төп төрләрен житештерүгә арттыру, барлык авыл хужалыгы предприятиеләрендә рентабельлек һәм табыш алу, район авыл хужалыгы предприятиеләренә зыянсыз эшләвен тәэмин итү.

Үсеш программасы жирләргә продуктлылыгын арттыруны, туфракның уңдырышлылыгын саклап калуны һәм арттыруны, барлык авыл хужалыгы оешмаларында тармакны нәтижәле алып баруны тәэмин итә торган чаралар комплексын бер үк вакытта беркетергә тиеш.

Игенчелек һәм үсемлекчелекне үстерү ярдәмче программасын гамәлгә ашыру шартлары:

а) заманча энергия саклаучы технологияләргә үзләштерү, ел саен тирән сөрүдән баш тарту, нигезсез вак эшкәртүгә күчү, аны минимальләштерү, хезмәт, матди һәм энергетика ресурсларыннан нәтижәлерәк файдалануға нигезләнган интенсификациянең яңа дәрәжәсенә күчү, заманча сортларның һәм агроэкологик ресурсларның продуктивлылыгының биологик потенциалын, авыл хужалыгы культураларын житештерүдә икътисади яктан отышлы булган спеціальләшүгә исәпкә алып, авыл хужалыгы культураларының житештерүендә специализацияне исәпкә алып, тәэмин итү;;

б) булган матди-техник базадан нәтижәле файдалану һәм заманча технологик комплекслар сатып алу;;

в) чәчү майданнарының структурасын дөрөс билгеләү.

Планлы сорт алмаштыру һәм сортларны яңарту өчен ел саен һәр 1000 га бөртекле һәм кузаклы культуралар чәчүгә 17 тонна югары репродуктив орлыклар сатып алырга кирәк.

Ашламаларны куллануның нәтижелелеге, барыннан да элек, эче туфракны известьлау һәм басулар буенча культураларның известьлауга ярдәмчеллеген исәпкә алып, дәрәс урнаштыру белән билгеләнә. Артык кислотаны табу минераль ашламаларның нәтижелелеген 2 мәртәбә диярлек арттыра.

2019 елга түбәндәге инвестицион проектларны гамәлгә ашыру планлаштырылган:

1. Нәбиуллин Ф.М. крестьян-фермер хужалыгы базасында татар токомы атларын торгызу планлаштырыла, Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгының терлекчелек һәм нәсел эше Департаментында токымлы токым статусын раслау буенча эш алып барыла.

Моннан тыш, Лениногорск районының Югары Каран авылы атлар сарае территориясендә ел саен ат чабышлары, төгәлрәге, төрки халыкларның борынгы традицион «Байга» күңел ачу чарасы үткәрелә. Башкарма комитет тарафыннан бәйрәм концерты, спорт балалар уеннары, кул эше эшләнмәләре күргәзмәсе, бәйрәм сәүдәсе һәм традицион сыйлар оештырыла. Ф. М. Нәбиуллин КФХсы 2018 елда 7 млн. сум күләмендә грант алучы булып тора. Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы

2. «Спартак» агрофирмасы» ЖЧЖенең сәт-товар фермасын төзүнең икенче этабын 400 башка төгәлләү. Әлеге проект кысаларында жүрле бюджеттан 3 млн. сум бүлеп бирелгән һәм сәтчелек фермасы чикләрендә урнашкан үләт базаның санитар-яклау зонасын кыскарту буенча чара үткәрелгән.

3. Фермерлар үз ресурсларын продуктив эшчәнлек өчен берләштерә алган авыл хужалыгы житештерү кооперативлары төзү.

4. Кулланучылар базарын үстерү

Сәүдә һәм халыкка хезмәт күрсәтү базары-муниципалитетның социаль-иқтисади үсешенең мөһим индикаторы, анда район халкының куллану динамикасы һәм түләү мөмкинлеге чагыла. Лениногорск муниципаль районының ваклап сату сәүдәсе иқтисадның динамик рәвештә үсә торган тармагы булып тора. Эшчәнлекнең күләмле күрсәткече - ваклап сату әйләнеше нигездә югары һәм тотрыклы үсеш темпларын күрсәтә.

Кече предприятиелэрне исэпкэ алып, ваклап сату эйлэнеше 2018 елның 1 гыйнварына 5 179,45 млн.сум, 2018 ел өчен 5 230,37 млн. сум (2017 елга карата 101%) тәшкил итте.

2018 елның 1 гыйнварына жәмәгать туклануы предприятиеләре эйлэнеше гамәлдәге бәяләрдә 112,5 млн.сум, 2018 ел өчен 120,3 млн. сум (2017 елга карата 107%) тәшкил итте.

Агымдагы ел башыннан бирле районның 1 кешесенә исәпләгәндә, жәмәгать туклануы эйлэнеше 1,4 мең сум тәшкил итте.

Сәүдә һәм жәмәгать туклануы эйлэнеше динамикасы (млн. сум)

4 нче таблица

Күрсәткеч	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ваклап сату эйлэнеше	4 261,25	4 595,86	4 653,66	4 965,09	5 179,45	5 230,37
Жәмәгать туклануы предприятиеләре эйлэнеше	89	101	107	108	112,5	120,3

Соңгы елларда районда сәүдә мәйданнарының артуы күзәтелә.

5 нче таблица

Күрсәткеч атамасы	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1000 кешегә, мең кв. м. га сәүдә мәйданнары белән тәэмин ителеш.	465	509	570	600	656	796

2019 елда яңа сәүдә объектларын ачу планлаштырыла: Пятёрочка сәүдә челтәре кибете, «Красное & Белое» сәүдә челтәре, 1 яңа жәмәгать туклануы предприятиесе, шулай итеп, кулланучылар товарлары һәм хезмәт күрсәтүләр секторы динамик рәвештә үсә, эйләнешләр үсеше инфляция дәрәжәсеннән югарырак.

Хезмәт күрсәтү өлкәсе, сәүдә кебек үк, социаль-демографик процессларның, шулай ук халыкның акча керемнәре һәм чыгымнары белән бәйле факторларның көчле йогынтысын кичерә. Халык тарафыннан түләүле хезмәтләрдән файдалану дәрәжәсе гаиләләрнең матди тәэмин ителешенә турыдан-туры бәйле.

Шул ук вакытта хезмәт күрсәтү өлкәсе матди житештерү тармакларыннан азат ителүче эшче көчләргә җәлеп итү өчен зур әһәмияткә ия, өстәмә эш урыннары булдырып, халыкны эш белән тәэмин итүне җайга сала.

Халыкка түләүле хезмәтләр күрсәтү күләме гамәлдәге бәяләрдә 2018 елның 1 гыйнварына 1997,74 млн.сум тәшкил итте, 2016 ел белән

чагыштырганда 1,1% ка артты. 2018 елда халыкка түләүле хезмәтләрнең гомуми күләмендә:

36% торак һәм коммуналь хезмәтләргә туры килә;

11% - элемент хезмәтләре;

3% - сәламәтлек саклау һәм социаль хезмәтләр күрсәтү,

1% - ял һәм күңел ачу, мәдәният һәм спортны оештыру буенча эшчәнлек өлкәсендә хезмәт күрсәтүләргә;

32% - санатор-сәламәтләндрерү хезмәтләренә,

7% - мәгариф системасы хезмәтләренә,

8% - башка хезмәтләр дә бар.

СЭР фаразына караганда, 2019 елда халыкка түләүле хезмәтләр күрсәтү күләме гамәлдәге бәяләрдә 2112,49 млн. сум тәшкил итәчәк.

Күрсәтелгән мәгълүматлардан күренгәнчә, мәдәният, ял итү, спорт, медицина хезмәтләре даирәсе бик аз үсеш алган.

2017 елда сәүдә һәм хезмәт күрсәтү өлкәсе предприятиеләре саны 787 тәшкил итте, бу узган елның шул ук чоры күрсәткеченнән 12% ка артыграк (2016 елда-701 берәмлек):

ваклап сату 583 берәмлек үсеш 16 %;

жәмәгать туклануы 100 берәмлек (үсеш 1%);

104 берәмлек (үсеш 1%).

Эре ваклап сату операторлары булуының уңай тенденцияләренә карамастан, федераль һәм региональ әһәмияттәге ваклап сату сәүдә челтәрләренә җирле товар җитештерүчеләр продукциясен сатуның билгеле бер кыенлыклары бар. Бүгенге көндә җирле бизнес өчен бу иң нәтиҗәле, тиз һәм арзанлы каналлар чыгару продукциясен базарга. Әмма, кызганычка каршы, сәүдә челтәрләре җитәкчеләре җирле товар җитештерүчеләр продукциясенә популярлыгын һәм башка өлкәләр продукциясен эре җитештерүчеләр белән көндәшлек итә алмавын исәпкә алмыйлар һәм шуның белән хезмәттәшлек өчен кулай шартлар тудыралар. Ваклап сату челтәре операторлары азык-төлек продукциясе җитештерүчеләргә товар җибәрүнең зур күләменә һәм җитештерүчеләрнең тәэмин итә алмый торган түбән бәяләренә карата таләпләр куя. Җирле товар белән тәэмин итүчеләр өчен челтәр операторларында киң таралган сатып алуларны үзәкләштерү кыенлык тудыра. Бу очракта китерүләрнең төп өлеше челтәр структурасына керүче үзәк бүлү үзәкләре (күпләп сату складлары) аша гамәлгә ашырыла. Товарлар белән тәэмин итүне үзәкләр аша башкарганда, азык-төлек сәнәгәте предприятиесе сәүдә челтәре кибетләренә күпчелек өлешендәге ихтыяжларын канәгатьләндерерлек җитештерү куәтенә ия булырга тиеш.

5. Яшьләр арасында эшмәкәрлекне үстерү

Программа чаралары кече һәм урта предприятиеләрнең сан ягыннан җитештерү күләмен саклап калуына гына түгел, ә аларның эшчәнлегенә нәтиҗәлелеген күтәрүгә, Лениногорск районы территориясендә эшкүарлык

ресурсын тулысынча гамәлгә ашыруга бәйле чаралар комплексын гамәлгә ашыруга да юнәлдерелгән.

Татарстан Республикасында соңгы елларда кече эшмәкәрлеккә финанс ярдәме күрсәтү инфраструктурасы булдырылды, аның ярдәмендә ташламалы кредит бирү, лизинг килешүләре программалары, гарантия, компенсация, грант механизмнары эшләнде һәм гамәлгә ашырыла.

Район территориясендә кече һәм урта бизнесны үстерү өчен барлык шартлар да бар:

Лениногорск муниципаль районы эшмәкәрләренең ижтимагый советы уңышлы эшләп килә;

квартал саен кече бизнес форумнары үткәрелә;

анда үткәрелә торган чаралар (уқыту семинарлары, махсулаштырылган күргәзмәләр, шул исәптән халыкара конкурслар) һәм эшкуарларга ярдәм чаралары (ташламалы кредитлар, Лизинг грант, ФПП программалары һ.б.) турында актуаль яңалыклар басыла.

- Лениногорск муниципаль районы сайтында барлык кирәкле мәгълүмат урнаштырыла: кече һәм урта бизнеска бирелә торган кредитлар, муниципаль һәм республика программаларында катнашу өчен чакырулар, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгән норматив актлар.

Яшьләргә бизнеска жәлеп итү максатында түбәндәге чаралар планлаштырыла:

2020 елга үз бизнесларын нульдән башларга теләүчеләр өчен тренинглар, мастер-класслар, белемнәрен арттыруга теләгән эшкуарларны жәлеп итеп, шәһәр бизнес клубы оештыру. Жирле үзидарә органнарының бурычы-Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы, Көнъяк-Көнчыгыш Сәүдә-сәнәгать палатасы һәм Татарстан Республикасы бизнес жәмәгатьчеләкләренең башка вәкилләре ярдәме белән эшкуарны бизнес стартыннан алып тотрыклы эшкә чыгуга кадәр һәртөрле ярдәм күрсәтү.

2019 елда мәктәпләр базасында бизнес һәм эшмәкәрлек эшчәнлегенә нигезләре турында сыйныфтан тыш дәресләр, шулай ук тәжрибәле эшмәкәрләр өчен мастер-класслар уздыру планлаштырыла. Әлегә чараларны үткәрүнең максаты булып үсеп килүче буынны "эшмәкәрлек" төшенчәсе, бизнесны оештыру схемасы, эш процессын төзү, һәм, әлбәттә, район, республика һәм гомумән дәүләт өчен эшмәкәрлекнең ролен белән таныштыру тора.

Алга таба кече һәм урта эшкуарлык субъектларын республика һәм муниципаль программаларда катнашуга күбрәк жәлеп итәргә кирәк, анда инновацион эшчәнлекне гамәлгә ашыручы кече эшмәкәрлек субъектларына һәм халыкның социаль якланмаган төркемнәреннән кече эшмәкәрлек субъектларына ярдәм күрсәтеләчәк.

Кече һәм урта бизнес предприятиеләрендә халык куллану товарларын житештерүне арттыруны стимуллаштыру, чыгарыла торган продукциянең сыйфатын һәм конкурентлык сәләтен күтәрү максатларында предприятиеләр һәм эшкуарларга субъектлар дәрәжәсендә, регионара, дәүләти һәм башка

дәрәжәләрдә оештырыла торган күргәзмәләр һәм ярминкәләр турында мәгълүмат бирергә кирәк. Үткәрелә торган чараларда катнашу продукцияне төбәк һәм Россия базарларына чыгарырга ярдәм итә. Кече бизнес продукциясенә күргәзмә-ярминкәләрен оештыру, бу авыл хужалыгы товар житештерүчеләре продукциясен сату өчен аеруча актуаль.

6. Сәнәгать майданчыкларын үстерү һәм резидентларны җәлеп итү.

Лениногорск районы территориясендә 2 сәнәгать майданчыгы эшли, икесе дә Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгында аккредитация алды.

2004 елдан башлап «Идея-Көнъяк-Көнчыгыш» сәнәгать паркы (үз эшен республикада беренчеләрдән булып башлап) бөтен кирәкле инфраструктура белән эшли башлады. Майданчык территориясенә гомуми күләме - 16 га, булган житештерү һәм склад биналарының майданы - 33 833,6 м², житештерү күчәмсез милегенә ирәкле майданы - 10 522,2 м². Технопарк майданнарында урнашкан предприятиеләрнең гомуми саны - 49 бер, шул исәптән 12 резидент.

Күрсәткечләр	2017 ел.	2018 ел	Динамика, %
Резидентлар саны, берәмлек	10	13	130
Эш урыннары саны, берәмлек	340	328	97
Уртача айлык хезмәт хакы, мең сумнарда	18,0	16,0	89
1 эшчегә әйләнеш, млн. сум.	1,3	1,4	107,7
Салым түләүләре күләме, млн. сум.	37,6	52,2	138,8

Предприятие эше төбәкнең сәнәгать предприятиеләре инфраструктурасын яңартуға һәм аның үсеше өчен иң оптималь шартлар тудыруға юнәлтелгән. Технопарк бизнесның яңа юнәлешләрен формалаштыру бурычларын хәл итү өчен Татарстан Республикасының көнъяк-көнчыгышындагы ирәкле майданнарны, жиһазларны һәм квалификацияле персонал буларак булдырылган.

Алга киткән инфраструктура булу технопарк территориясендә урнашкан предприятиеләргә бизнесны торгызу һәм үстерү өчен кирәкле хезмәтләрнең тулы комплексын күрсәтергә мөмкинлек бирә.

Яңа резидентларны җәлеп итү, парк территориясен нәтиҗәле файдалану максатыннан, ел башыннан ике яңа житештерү корпусы төзелә. 2018 елда Лениногорск районы Башкарма комитеты көче белән индустриаль парк территориясенә керү юлларын ремонтлау эшләре башкарылды.

2014 елдан башлап «Шөгәр» муниципаль дәрәжәдәге сәнәгать майданчыгы үсеш ала. Майдан (парк) территориясенең гомуми күләме-31 800 м2. Сәнәгать майданчыгының (парк) ирекле территориясе күләме 14 800 м2.

Күрсәткечләр	2017 ел.	2018 ел	Динамика, %
Резидентлар саны, берәмлек	5	5	100
Эш урыннары саны, берәмлек	33	33	100
Уртача айлык хезмәт хакы, мең сумнарда	10,3	12,0	117
Салым түләүләре күләме, млн. сум.	5,778	2,780	48,1
1 эшчегә әйләнеш, млн. сум.	4,2	1,3	30,9

Күрсәткечләрнең кимүе, товарның (бензин, электр энергиясенә бәяләр арту) бәясе артуга бәйле рәвештә, эзер продукцияне сату һәм заказлар кимүгә бәйле. Сәнәгать майданчыгы күрсәткечләре түбәнәюнең төп сәбәпләреннән берсе - безнең районның Ормышлы, Федотовка, Шөгәр җирлекләре территориясе буйлап узучы Оренбург-Казан этаноүткәргеченең сак зонасын урнаштыру, бу авыллар һәм сәнәгать майданчыгы территорияләрен төзүне һәм үстерүне чикләүгә китерә. Хәзерге вакытта резидентларның эшчәнлегенә җитештерү күләмен арттыруга һәм яңа эш урыннары булдыруга юнәлдерелгән.

Сәнәгать майданчыкларының төп максаты-яңа производстволарны ачу һәм хезмәт күрсәтү өлкәсендә булган производстволарны һәм компанияләрне киңәйтү өчен шартлар тудыру юлы белән төбәкнең социаль-иқтисади дәрәжәсен яхшырту.

Нәтиҗәлелек (KRI) буенча 2024 елга кадәр сәнәгать майданчыклары резидентлары һәм арендаторлары санын 65 берәмлеккә кадәр арттыру планлаштырыла:

сәнәгать паркларын урнаштыру өчен бирелгән җир кишәрлекләренә карата аренда түләвен исәпләгәндә ташламалар (җир салымы ставкасы 0,1%) бирү;

гомуми кулланылыштагы каналларда һәм сайтларда сәнәгать майданчыклары материалларын бастырып чыгару;

сәнәгать майданчыклары эшчәнлеген мәгълүмати яктырту;

аккредитацияләнган сәнәгать парклары резидентларына субсидияләр бирү буенча дөүләт программалары һәм ташламалар турында мәгълүмат бирү;

Лениногорск муниципаль районының Инвестиция паспортын районның рәсми порталында урнаштыру, ул 2015 елда эшләнган http://leninogorsk.tatarstan.ru/rus/file/pub/pub_4446714.pdf һәм 2018 елда

актуальләштерелгән

http://leninogorsk.tatarstan.ru/rus/file/pub/pub_46717_enc_100718.pptx

2019 елда республиканың Икътисад министрлыгы белән берлектә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасы объектлары буенча бердәм мәгълүмат системасы булдыру планлаштырыла.

7. Үзмәшгуль халык өчен программа булдыру.

2019 елның 1 гыйнварыннан Россиядә «Һөнәри керемгә салым» дигән яңа салым салу системасы старт ала.

Салым салуның яңа системасы һөнәри эшчәнлектән кәргән керемгә салым салынуны күздә тотта. Мондый керемнәр товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр, милек хокуклары) сатудан алынырга мөмкин.

Эшмәкәрлекне үстерү һәм «күләгәле бизнес» дан чыгу өчен яңа система мөмкинлек бирәчәк:

гражданның үз эшчәнлекләре төре буенча эшмәкәрнең ташламалы статусын алырга;

кредитлар алуга юл ача торган рәсми статус;

хезмәт стажын теркәү мөмкинлеге барлыкка килчәк, бу алга таба эшкә урнашу очракта яллы хезмәткәр буларак мөһим;

салымнар түләү пенсия тупланмалары башкарырга мөмкинлек бирә;

кече бизнеска ярдәм итү программалары гамәлгә керү мөмкинлеге.

Шулай итеп, 2019 елга "Һөнәри керемгә салым", нәтижелекнең төп күрсәткече (KRI) нигезендә, безнең районга кече һәм урта эшкуарлык субъектлары санын 862 берәмлеккә арттырырга һәм бюджетка салым кертемнәре суммасын 2,6 млн. сумга яқын тәшкил итәчәк.

Лениногорск муниципаль районының үзмәшгульлек башкарма комитеты статусын теркәүне стимуллаштыру максатларында Лениногорск муниципаль районы территориясендә махсус салым режимын куллану буенча пилот проектны гамәлгә ашыру буенча чаралар планы («юл картасы») эшләнде һәм кабул ителде.

Әлеге "юл картасы" нигезендә түбәндәге чаралар планлаштырылган һәм башкарыла:

1. Лениногорск районының рәсми сайтында «Үз-үзен эш белән тәмин итүче халык өчен мәгълүмат» бүлгә төзелде, анда «Һөнәри керемгә салым» яңа салым салу системасының өстенлекләре турында мәгълүмат урнаштырылган.

2. Ведомство карамагындагы учреждениеләр стендларында «Һөнәри керемгә салым» салым салуның яңа системасының өстенлекләре турында мәгълүмат урнаштыру планлаштырыла

3. Лениногорск районының рәсми порталында һәм массакуләм мәгълүмат чараларында үзмәшгуль халык өчен мәгълүматны бастырып чыгаруның бер вакыты билгеләнгән.

4. Жирле массакуләм мәгълүмат чараларында үзмәшгульлек итүче халык өчен мәгълүмат урнаштыру, мәгълүмат кәргән саен актуальләштерү.

5. Елга 2 мәртәбә Федераль салым хезмәте идарәсе, Пенсия фонды һәм кызыксынган ведомстволар вәкилләрен чакырып семинарлар оештыру һәм уздыру планлаштырыла.

6. Кварталга 1 тапкыр идарәче компанияләр һәм ТСЖ белән берлектә салым түләмичә тапшырыла торган күчемсез милек объектларын ачыклау буенча очрашулар үткәрү.

8. Социаль эшқуарлыкка ярдәм итү

Хәзерге вакытта социаль эшмәкәрлек күп кенә илләрдә үсеш ала, чөнки ул социаль һәм базар мотивлары кушылуы, шулай ук инновацион алымнар куллану аркасында ижтимагый проблемаларны нәтижәле хәл итәргә мөмкинлек бирә.

Шул ук вакытта социаль эшмәкәрләр, гадәттә, кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары булып тора.

Социаль эшмәкәрлек субъектлары - гражданның социаль яктан зәгыйфь һәм аз керемле төркемнәре мәнфәгатьләрендә продукция житештерүдә яисә хезмәтләр күрсәтүдә махсуслашкан яисә алар өчен эш урыннары булдырган предпрятиеләр.

Эшчәнлегә түбәндәгеләргә юнәлтелгән кече һәм урта эшқуарлык субъектлары:

мәшгульлекне тәмин итү һәм инвалидларга, өлкәннәргә һәм авыр тормыш хәлендә затларга ярдәм итү

гражданның тормыш шартларын яхшырту
тормышның төп ихтыяжларын тәмин итү буенча гражданның мөмкинлекләрен киңәйтүү

Халыкны эш белән тәмин итү социаль эшқуарлык дип таныла торган гражданны категорияләре:

инвалидлар

ятимнәр һәм балалар йортларын тәмамлаучылар

7 яшькә кадәрге балалар белән хатын-кызлар

өлкән яшьтәге гражданны

авыр тормыш хәлендә булган затлар

ирекләренән мәхрүм ителү урыннарыннан 2 ел элек азат ителгәннәр

Әлегә категорияләрдәге хезмәткәрләр өләше 50% тан да ким булмаска тиеш, ә хезмәткә түләү фондындагы аларның өләше-25% тан да ким булмаска тиеш.

2019 елның 6 апрелдәге 9-нчы номерлы «06» карары белән Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлегә Башкарма комитеты бюджетыннан Бөек Ватан сугышы инвалидларына һәм анда катнашучыларга, Лениногорск шәһәре территориясендә яшәүче тыл хезмәтчәннәренә, пенсионерларга мунчаның гомуми бүлекләрендә бер зат, инвалид балаларга һәм 6 яшькә

кадәрге балаларга хезмәт күрсәтүче оешмаларга субсидияләр бирү тәртибе турында Нигезләмә расланды. Ел саен жирле бюджеттан халыкка мунча хезмәте күрсәтүче оешмаларга чыгымнарның бер өлешен каплау өчен 900 мең сумга якын акча бүлөп бирелә.

Шулай ук, Башкарма комитет дәрәжәсендә социаль яктан якланмаган катлау/халык төркемнәрен һәм үз мөмкинлекләрен үстерү һәм тормышка ашыру өчен аерым ярдәмгә мохтаж булган кешеләрне эшкә урнаштыруда булышлык күрсәтү буенча эш бирүчеләр белән комиссияләр үткәрелә.

Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм бүлегендә социаль эшкуарлыкка ярдәм итү буенча махсус бүлек булдырылды, анда социаль эшкуарлар өчен файдалы ресурслар, социаль эшмәкәрлек буенча бушлай семинарлар турында мәгълүмат һәм башка актуаль мәгълүмати белешмәләр бастырыла.

9. Авыл хужалыгында кооперацияне үстерү.

Татарстан Республикасы Президенты Рөстәм Нургали улы йөкләмәсе буенча, районда «Шөгәр РАЙПО» кулланучылар кооперативы төзелгән (16.08.2018г теркәлгән). Район халкын азык-төлек товарлары, утын һәм төзелеш материаллары белән тәэмин итүдән тыш, кооператив халыктан артык авыл хужалыгы продукциясе, йон һәм күн чималы сатып алырга планлаштыра. Бүгенге көндә ярымфабрикатлар һәм икмәк-күмәч эшләнмәләре житештерү проекты эшләнә. Бу максатлар өчен РАЙПО тарафыннан буш бина бүлөп бирелгән. Ел ахырына кадәр район бюджетыннан техника сатып алуга 1 млн. сум күләмендә субсидия бүлөп бирү планлаштырыла.

IV. Территориянең инвестицион жәлеп итүчәнлеген, эшкуарлыкны үстерү юнәлешләрен бәяләү һәм конкрет чаралар исемлеге.

Лениногорск муниципаль районының инвестицион жәлеп итүчәнлеген анализлау районда инвестицион потенциал һәм эшлекле мохитне үстерү өлкәсендә, шул исәптән:

уңайлы географик урнашу, формалаша торган транспорт коридорлары (тизйөрешле автомагистраль Кытай-Көнбатыш Европа, район төньякта - Әлмәт районы белән, көнчыгышта - Бөгелмә районы белән, көнбатышта - республиканың Чирмешән районнары белән, көньякта - Самара өлкәсе белән чиктәш;

тимер юл элементәсе булу;

профильле (техник) һөнәри белем бирү системасы үсеш алган;

район жирлекләре территорияләрен үстерү һәм төзекләндерү чаралары;

яңа производстволар урнаштыру өчен буш житештерү мәйданчыклары булу;

районда булган чыганаclar 300 мең тоннага кадәр күләмдә көньяк-көнчыгыш икътисадый зонасы төзелеш тармагы ихтыяжлары өчен цемент житештерүне оештырырга мөмкинлек бирә.

V. КУЭ үсеше программасын ресурслар белән тәмин итү

КУЭ үсеше программасын гамәлгә ашыру өчен түбәндәге ресурслар жәлеп ителәчәк:

- финанс ярдәме;
- мөлкәт ярдәме;
- мәгълүмати-консультация ярдәме;
- кадрлар потенциалы;

Финанс ярдәме:

Программаны тормышка ашыру өчен финанс чараларына гомуми ихтыяж 60 млн. сум тәшkil итә - жирле бюджет акчалары (өстәмә чыганаclar хисабына)):

- 2019 ел-12 млн. сум.
- 2020 ел-12 млн. сум.
- 2021 ел-12 млн. сум.
- 2022 ел-12 млн. сум.
- 2023 ел-12 млн. сум.
- 2024 ел-12 млн. сум.

Мөлкәт ярдәме:

Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Советының 2016 елның 14 июлендәге 69 номерлы карары белән, кече һәм урта бизнес вәкилләренә мөлкәти ярдәм күрсәтү максатларында, кече һәм урта эшкуарлык субъектларына озак сроклы нигездә файдалануга бирү өчен, өченче затларның хокукларыннан азат булган муниципаль мөлкәт исемлеге расланды. Мөлкәт исемлеге Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылган.

Мәгълүмати-консультация ярдәме, кадрлар потенциалы:

Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы, Эшкуарлыкка ярдәм фонды, Әлмәт шәһәре Сәүдә-сәнәгать палатасы, Бизнес-Десант, Эшкуарлык фабрикасы һ.б. вәкилләрен чакырып, кече һәм урта бизнеска ярдәм чаралары турында даими семинарлар уздыру.

Интернет челтәренең жирле мәгълүмат каналларында мәгълүматны вакытында актуальләштерү - рәсми сайт, Инстаграмм.

Килеп туган мәсьәләләр буенча үз бизнесын башларга теләүче гамәлдәге эшмәкәрләр һәм граждaннар өчен бушлай консультация үткәрү.

VI. Хэвеш-хэтэрлэрне бэялэү, аларны киметү буенча чаралар

Аны тормышка ашыру барышында программаның максатларына һәм бурычларына ирешү нәтижәләлегенә йогынты ясаучы төп фактор булып финанс факторы тора.

Элеге факторның барлыкка килүе ил һәм район икътисадының агымдагы торышына һәм, нәтижәдә, җирле бюджет мөмкинлекләрен чикләүгә бәйле.

Чараларны тиешенчә башкаруга һәм Программаның максатына ирешүгә янаучы тискәре тышкы факторларга түбәндәгеләрне кертергә мөмкин:

гамәлдәге законнарның тотрыксызлыгы һәм агымдагы икътисады ситуация белән бәйле факторлар;

базар конъюнктурасы, товарлар һәм хезмәт күрсәтүләргә бәяләр һәм тарифлар тирбәнеше;

өстенлек итүче чимал секторлары шартларында икътисадның начар дифференциациясе;

мәгълүматның җитәрлек булмавы һәм вакытсызлыгы, билгесезлек булуы;

эшчәнлек өлкәсе буларак кече бизнесның җәлеп итүчәнлеген киметү;

кече эшмәкәрлекнең тиешле инфраструктура белән тәмин ителеше дәрәжәсен киметү;

икътисади үсеш темпларын киметү, инфляцияне тизләтү, халыкның түләү сәләте дәрәжәсен киметү.

Хэвеш-хэтэрлэрне киметү буенча чаралар:

эшқуарлык җәмәгатьчелегенең эшлекле активлығын тәмин итү;

дәүләт ярдәме чаралары турында бизнеска үз вакытында хәбәр итү;

дәүләт программаларында, конкурсларда катнашуға җәлеп итү;

эшлекле грамоталылыкны арттыруға җәлеп итү;

җирле үзидарә органнары вәкаләтләре кысаларында бизнеска инфраструктур ярдәм вариантларын һәм ысулларын мониторинглау;

бюджет финанслау.

VII. Планлаштырыла торган икътисади нәтижәлелек, программа белән идарә итү һәм тормышка ашыруны контрольдә тоту

Программаны тормышка ашыру мөмкинлек бирәчәк:

Программа чараларын тулы күләмдә гамәлгә ашыру 2024 ел ахырына түбәндәге нәтижәләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:

1. Лениногорск районы территориясендә эшчәнлек алып баручы кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны, шәхси эшмәкәрләр саны 3кә арткан% ;

2. Кече һәм урта эшқуарлык секторында яңа эш урыннары булдыру. Кече һәм урта бизнес предприятиеләрендә мәшгульләр саны 4кә арткан %;

3. Кече һәм урта эшқуарлык субъектларының ВТП күләмендә продукция, эшләр, хезмәт күрсәтүләр өлешен арттыру. Лениногорск районының ВТП күләмендә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының продукциясе, эшләр, хезмәт күрсәтүләр өлеше 12 дән дә ким түгел %;

4. Кече һәм урта предприятиеләр, шул исәптән микропредприятиеләр тарафыннан житештерелә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнеше үсешенең еллык темпын саклап калу. Кече һәм урта предприятиеләр тарафыннан житештерелә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнеше ел саен 5% тан да ким түгел.

5. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары, продукцияне экспортлаучы шәхси эшқуарлар санын 9 берәмлеккә арттыру;

6. Сәнәгать мәйданчыклары резидентлары һәм арендаторлары санын 9 берәмлеккә арттыру;

7. Катнашучылар бары тик МСП субъектлары гына 2024 елга 32% ка кадәр булган эре заказчыларның сатып алулар өлешен арттыру.

Программа белән идарә итү һәм программаны тормышка ашыруны контрольдә тоту:

«Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты программа чараларын тормышка ашыру барышына ведомствоара координация һәм контроль алып бара.

VIII. Нәтижәләр һәм кушымталар (саннар белән таблицалар).

Программаны тормышка ашыру мониторингы статистик хисаплылык мәгълүматлары нигезендә агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча башкарыла.

Программа тарафыннан билгеләнгән бурычларны хәл итүнең нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү өчен Программаны гамәлгә ашыруның барышын характерлаучы максатчан индикаторлар һәм нәтижәлелек күрсәткечләре тәкъдим ителә.

1. Шәхси эшмәкәрләргә исәпкә алып, кече һәм урта эшмәкәрлек өлкәсендә мәшгульләр саны:

$$Ч_{\text{мсп}} = Ч_{\text{мп}} + Ч_{\text{сп}} + Ч_{\text{ип}},$$

биредә:

$Ч_{\text{мп}}$ -КУЭ субъектларында мәшгульләр саны;

$Ч_{\text{мп}}$ -кече эшмәкәрлек предприятиеләрендә (100 дән артмаган кеше) һәм микропредприятиеләрдә (15 кешегә кадәр) хезмәткәрләр саны);

$Ч_{\text{сп}}$ -урта эшмәкәрлек предприятиеләрендә хезмәткәрләр саны (101 дән 250 кешегә кадәр));

$Ч_{\text{ип}}$ -шәхси эшмәкәрләр саны;

2. ВТПда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары өлеше:

$$D_{\text{мсп}} = \text{ВТП}_{\text{мсп}} / \text{ВТП} * 100\%$$

биредә:

$D_{\text{мсп}}$ - КУЭ субъектлары өлеше
 $\text{ВТП}_{\text{мсп}}$ - КУЭ субъектларының ВТП;
 ВТП-тулай территориаль продукт.

3. Шәхси эшмәкәрләрне исәпкә алып, кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны:

$$K_{\text{мсп}} = K_{\text{мп}} + K_{\text{сп}} + K_{\text{ип}},$$

биредә:

$K_{\text{мсп}}$ - КУЭ субъектлары саны;
 $K_{\text{мп}}$ – кече эшмәкәрлек субъектлары һәм микропредприятиеләр саны;
 $K_{\text{сп}}$ - урта эшмәкәрлек субъектлары саны;
 $K_{\text{ип}}$ - саны шәхси эшмәкәрләр;

4. Татарстан Республикасынан читтә продукция сатучы шәхси эшкүарларны исәпкә алып, кече һәм урта эшкүарлык субъектлары саны:

$$K_{\text{мсп}_\text{экс}} = K_{\text{мп}_\text{экс}} + K_{\text{сп}_\text{экс}} + K_{\text{ип}_\text{экс}},$$

биредә:

$K_{\text{мсп}_\text{экс}}$ – Татарстан Республикасынан читтә продукция сатучы КУЭ субъектлары саны;

$K_{\text{мп}_\text{экс}}$ – Татарстан Республикасынан читтә продукция сатучы кече эшмәкәрлек субъектлары һәм микропредприятиеләр саны;

$K_{\text{сп}_\text{экс}}$ – Татарстан Республикасынан читтә продукция сатучы урта эшкүарлык субъектлары саны;

$K_{\text{ип}_\text{экс}}$ - Татарстан Республикасынан читтә продукция сатучы шәхси эшмәкәрләр саны.

5. Катнашучылары гына КУЭ субъектлары булган эре заказчыларның сатып алу өлеше:

$$DZ_{\text{мсп}} = Z_{\text{мсп}} / \text{СГОЗ} * 100\%$$

биредә:

$DZ_{\text{мсп}}$ - КУЭ субъектларынан сатып алулар өлеше

$Z_{\text{мсп}}$ - КУЭ субъектларынан сатып алулар;

СГОЗ-еллык заказ бирүченең гомуми күләме.

6. КУЭ субъектлары тарафыннан житештерелэ торган продукция (хезмэт күрсэтүлэр) айлэнеше:

$$\text{Об}_{\text{мсп}} = \text{Об}_{\text{мп}} + \text{Об}_{\text{сп}}$$

биредэ:

Обмсп- субъектлары айлэнеше;

Обмп – кече эшмэкэрлек субъектлары һәм микропредприятиелэр айлэнеше;

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдэм;

7. Сэнэгать майданчыклары резидентлары һәм арендаторлары саны:

$$\text{Крез} = \text{Крез_П1} + \text{Крез_П2} + \dots + \text{Крез_N}$$

биредэ:

Крез-КУЭ субъектлары саны;

Крез_П1 - №1 сэнэгать майданчыгы резидентлары һәм арендаторлары саны;

Крез_П2-2 нче сэнэгать майданчыгы резидентлары һәм арендаторлары саны;

Крез_N-N сэнэгать майданчыгы резидентлары һәм арендаторлары саны.

8. Кече һәм урта эшкуарлык предприятиелэре эшчэнлегеннэн берләштерелгэн бюджетка салым керемнэре күләме:

$$\text{Нкб} = \text{Нмал} + \text{Нип} + \text{Нсп},$$

биредэ:

Нкб-консолидациялэнгэн бюджетка салым керемнэре күләме барлыгы;

Нмал - кече эшмэкэрлек предприятиелэре эшчэнлегеннэн берләштерелгэн бюджетка салым керемнэре күләме;

Нип - шәхСИ эшмэкэрлек предприятиелэре эшчэнлегеннэн берләштерелгэн бюджетка салым керемнэре күләме;

Обсп - урта эшкуарлык предприятиелэре эшчэнлегеннэн берләштерелгэн бюджетка салым керемнэре күләме;

Кушымта:

2019-2024елларга Лениногорск муниципаль районында КУЭ үсеше буенча төп күрсәткечләр.

№ т/б	Күрсәткечләрнең исеме	берәмлек үлчәү	2018 ел	2019 ел	2020ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024ел
1	Шәхси эшмәкәрләрне дә исәпкә алып, кече һәм урта предприятиеләрдә мәшгульләр саны	кеше.	7 705*	8 576	8 696	8 886	9 215	9 508	9 698
2	ВТПда кече һәм урта эшкуарлыкның өлеше	%	10,4*	10,5	10,7	11,0	11,5	12,0	12,5
3	Шәхси эшмәкәрләрне исәпкә алып, КУЭ субъектлары саны	берәмлек	2 123*	2 163	2 174	2 184	2 194	2 2 204	2 214
4	ТР чикләреннән тыш продукция сатучы шәхси эшмәкәрне исәпкә алып, КУЭ субъектлары саны	берәмлек	2	4	5	7	8	9	10
5	Катнашучылары гына КУЭ субъектлары булган эре заказчыларның сатып алу өлеше	%	18	20	23	25	28	30	32
6	Кече һәм урта предприятиеләр житештерә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнеше	млрд. сум.	13,8*	14,0	14,7	15,5	16,2	17,0	17,7

7	Сәнэгать майданчыклары резидентлары һәм арендаторлары саны	берәмлек	56	54	56	58	60	63	65
8	Кече һәм урта эшкуарлык предприятияеләре эшчәнлегенән берләштерелгән бюджетка салым керемнәре күләме	млн. сум	159,7	186,8	218,6	255,7	299,2	350,1	354,3

*2018 ел бәяләүләре буенча

**Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге
Лениногорск муниципаль районында КУЭ үсеше
2019-2024 елларга**

Бурычның исеме	Төп чараларның исеме	Программа чараларын башкаручы	Төп чараларның башкару сроклары	Финанслау чыганакалары
1	2	3	4	5
Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары өчен финанс ресурсларыннан файдалану мөмкинлеген арттыру	Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәмин итү һәм социаль яклау министрлыгы; консультацион ярдәм күрсәтү; гамәлдәге дәүләт программалары һәм алга таба мәгълүмат белән тәмин итү турында мәгълүмат бирү; шәһәр автотранспортында пассажирлар йөртүне һәм мунча, кер юу хезмәтләрен күрсәтүне гамәлгә ашыручы агросәнэгать комплексының КУЭ финанс ярдәме; индустриаль (сәнэгать) паркларын урнаштыру өчен бирелгән җир кишәрлекләренә карата аренда түләвен исәпләгәндә җир салымының ташламалы ставкасы 0,1% тәшкил итә.	ЛМР БК	даими	Җирле бюджет
Эшкуарлыкның	«Лениногорск нефть»	ЛМР БК	даими	-

Бурычның исеме	Төп чараларның исеме	Программа чараларын башкаручы	Төп чараларның башкару сроклары	Финанслау чыганакалары
1	2	3	4	5
кадрлар потенциалын үстерү	техникумы» ресурс үзәге базасында кадрларны әзерләү, яңадан әзерләү һәм аларның квалификациясен күтәрү өлкәсендә КУЭ субъектларына ярдәм күрсәтү; Лениногорск шәһәре халыкны эш белән тәмин итү үзәге белән берлектә эшсез гражданнарны яңадан укуту һәм квалификацияләрен күтәрү һәм вакантлы эш урыннары ярминкәләрен үткәрү буенча чаралар үткәрү.			
Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең сыйфатын күтәрү, кече һәм урта эшкуарлык субъектларын фәнни – методик, норматив – хокукый һәм консультацион тәмин итү	Лениногорск КФҮ базасында бер тәрәзә режимында бизнес өчен 14 хезмәт алу һәм төзелешкә рөхсәт бирү срокларын 7 көнгә кадәр кыскарту.	КФҮ, Башкарма комитетның Архитектура бүлеге	даими	-
Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары өчен бизнес – белем алу мөмкинлеген арттыру һәм эшкуарлыкны пропагандалау (кече һәм урта эшкуарлык субъектларына гамәлдәге дәүләт ярдәме чаралары турында консультация	Россия Саклык Банкының "Бизнес класс" бушлай белем бирү проектында һәм Гугл компаниясен «Бизнес-Десант» проектында катнашуга җәлеп итү, шулай ук остаз җитәкчелегендә үз бизнесларын тормышка ашыру буенча «Эшкуарлык фабрикасы» проектында катнашучыларга ярдәм итү һәм үз бизнесын үстерү өчен яңа күнекмәләр һәм инструментлар алу. Җирле «Ярмарка газетасында «Уңышлы эшмәкәр»	ЛМР БК	даими	-

Бурычның исеме	Төп чараларның исеме	Программа чараларын башкаручы	Төп чараларның башкару сроклары	Финанслау чыганакалары
1	2	3	4	5
<p>Һәм мәгълүмат бирү, гражданнарға, шул исәптән яшьләргә, эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыруга кызыксындыру)</p>	<p>сәхифәсен бастыруны дәвам итү; яшьләрне, үзмәшгуль кешеләрне, бизнес вәкилләрен жәлеп итеп, шәһәр бизнес клубы булдыру, анда тренингләр, мастер-класслар, үз бизнесларын башларға теләүчеләр өчен өйрәтү семинарлары үткәрелә.; 2019 елда мәктәпләр базасында бизнес һәм эшмәкәрлек эшчәнлеген нигезләре турында класстан тыш дәресләр кертү, шулай ук тәҗрибәле эшмәкәрләр тарафыннан мастер-класслар үткәру.</p>			
<p>Тышкы икътисадың элементләрне үстерү, кече һәм урта эшқуарлык субъектлары тарафыннан житештерелә торган продукцияне алга этәрү өчен шартлар тудыру, региональ һәм чит ил базарларына</p>	<p>КУЭ субъектларының алдынгы эшқуарлардан тәҗрибә уртаклашу һәм яңа партнерлар сатып алу максаты белән күргәзмәләрдә, ярминкәләрдә, семинарларда, мастер-классларда катнашуы; Кече һәм урта бизнес һәм кулланучылар базары өлкәсендә тәҗрибә уртаклашу буенча чараларда; Хезмәткәрләрнең һөнәри осталыгы конкурсларында.</p>	<p>ЛМР БК</p>	<p>даими</p>	<p>-</p>
<p>Инвестицион проектларны гамәлгә ашыру кысаларында административ киртәләрне бетерү КУЭ субъектлары өчен мәгълүматның ачыклығын һәм үтемлеген күздә тоту.</p>	<p>Кече һәм урта эшқуарлык субъектларына озак сроклы нигездә файдалануга бирү өчен өченче зат хокукларынан ирекле муниципаль мөлкәтнең актуальләштерелгән исемлеген бастырып чыгару, конкурслар, грантлар, кече һәм урта эшқуарлыкка ярдәмнең төрле төрләре турында актуаль мәгълүмат урнаштырып, эшқуарга ярдәм итү өчен мәгълүмат блогын</p>	<p>ЛМР БК</p>	<p>даими</p>	<p>-</p>

Бурычның исеме	Төп чараларның исеме	Программа чараларын башкаручы	Төп чараларның башкару сроклары	Финанслау чыганакалары
1	2	3	4	5
	<p>тулыландыру.</p> <p>Ел саен Гомумроссия рәсми сайтында zakupki.gov.ru муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә закупкалар план-графигы урнаштырыла. Билгеле бер (детальләштерелгән исемлек) буенча 100 мең сумга кадәр күләмдә сатып алулар үткөрү, шул исәптән, «Биржа мәйданчыгы» порталы аша МСП да.</p> <p>Инстаграм-каналны тулыландыру, үткәрелә торган чаралар (уқыту семинарлары, махсус күргәзмәләр, шул исәптән халыкара, конкурслар), эшмәкәрләргә ярдәм чаралары (ташламалы кредитлар, Лизинг грант, ФПП программалары һ.б.) һәм бизнес өлкәсендәге актуаль яңалыклар турында.</p>			

Төп күрсәткеч (1) :
Кече һәм урта эшмәкәрлек өлкәсендә мәшгульләр саны,
шәхси эшмәкәрләрне исәпкә алып

Лениногорск муниципаль районы, 2019-2024 елларга.

Ел	Үлчәү берәмлеге	Максатчан күрсәткеч	Максатчан күрсәткечкә ирешәчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)	Максатчан күрсәткечкә ирешәчәк конкрет чаралар исемлеге (аерым йогынты)
2019	кеше.	8 576	<p>2018 елда КУЭ һәм ИП өлкәсендә мәшгульләр саны 7384 кеше тәшкил итте. 2019 елда 1192 кешегә артачак, шул исәптән:</p> <p>«Минем салым» кушымтасына тоташып, үз-үзен эш белән тәэмин итүче халык буларак теркәү исәбенә 1080 кеше;</p> <p>112 яңа эш урыны булдыру -</p> <p>Яңа 45 эш урыны, дотацияләр үзләштерүгә бәйле рәвештә, уңайлы шәһәр мохите булдыруның иң яхшы проектларын булдыруга бәйле рәвештә, балалар кафесы, ипподромны, уен майданчыклары урнаштыруны, шул исәптән күзәтү тәгәрмәчләре, скейт-парк төзүне, шулай ук объектның эшләвенә бәйле эш урыннары булдыруны исәпкә алып, мәдәният һәм</p>	<p>"Лениногорск нефть техникумы» ресурс үзәге базасында яңадан эзерләү һәм квалификация күтәрү өлкәсендә өстәмә белем бирү программаларын гамәлгә ашыруны дәвам итү;</p> <p>Лениногорск шәһәре халыкны эш белән тәэмин итү үзәге белән берлектә эшсез гражданның 130ын яңадан укыту һәм квалификацияләрен күтәрү, вакантлы эш урыннары ярминкәләрен елына 9 тапкырдан да ким булмаган санда уздыру буенча эшне дәвам итәргә кирәк;</p> <p>«Бизнес-Десант», Эшмәкәрлек фабрикасы һәм кредит оешмалары (КУЭ өчен кредит продуктлары, шул исәптән франшиз буенча да) вәкилләре белән 4тән дә ким булмаган укыту семинары уздырырга;</p>

			<p>ял паркын төзү планлаштырыла; Лениногорск кошчылык фабрикасында 5 эш урыны, йомыркаларны сортировкалау буенча автоматлаштырылган электрон система гамэлгә кертелүгә бәйле рәвештә; 20 эш урыны - Кама Нефть ЖЧЖ ачу хисабына-бораулау вышкаларын монтажлау, ремонтлау һәм демонтажлау буенча хезмәт күрсәтүче; Сәүдә объектларын ачу нәтижәсендә 20 эш урыны (Пятерочка, Красное и Белое сәүдә челтәре); Жәмәгать туклануы предприятиеләрен ачу хисабына 12 эш урыны; Эшсез гражданның үзмәшгульлегенә ярдәм итү буенча ТР Халыкны эш белән тәмин итү программасы хисабына 10 яңа шәхси эшмәкәр.</p>	<p>Жирле «Ярмарка» газетасында «Уңышлы эшмәкәр» рубрикасын давам итәргә; Житештерү мәйданнарын тутыру максатларында сәнәгать парклары өчен резидентлар эзләүдә ярдәм күрсәтү; Уку курслары үткәру; Һөнәри осталык курсларын оештыру һәм уздыру</p>
2020	кеше.	8 696	<p>120 кешегә арту, шуларның: «Минем салым» кушымтасына тоташып, үз-үзен эш белән тәмин итүче халык буларак теркәү исәбенә 60 кеше; Эшсез гражданның үзмәшгульлегенә ярдәм итү буенча ТР Халыкны эш белән тәмин итү</p>	<p>2019 ел эшен- район территориясендә чүп эшкәртү заводы төзүне давам итәргә; -үзләрен эш белән тәмин итүче халыкны, бизнес вәкилләрен . яшьләренә жәлеп итеп, клуб төзү, анда тренинглар, мастер класслар, үз бизнесын башларга теләүчеләр өчен</p>

			<p>программасы хисабына 10 шәкси эшмәкәр; 40 яңа эш урыны - Виктория КФХ; проектның 1 этабын эшләтеп жиберүгә бәйле рәвештә 10 яңа эш урыны - «Капрон» ЖЧЖ берничә өске-актив матдә, техник юу композицияләре һәм нефть тармагы өчен махсус химреагентлар житештерүнең беренче этабы кысаларында;</p>	<p>һәм грамоталыкны арттырырга теләүче гамәлдәге эшмәкәрләр өчен укыту семинарлары үткәреләчәк.</p>
2021	кеше.	8 886	<p>190 кешегә арту: «Минем салым» кушымтасына тоташып, үз-үзен эш белән тәэмин итүче халык буларак теркәү хисабына 128 кеше; 50 яңа эш урыны - чүп эшкәртү заводын файдалануга кертү хисабына; 7-үзмәшгуль халыкны легальләштерү; 5-сәнәгатьнең яңа резидентлары хисабына сәнәгать парклар</p>	<p>2019 һәм 2020 еллар эшен дәвам итү.</p>
2022	кеше.	9 215	<p>329 кешегә арту: «Минем салым» кушымтасына тоташып, үз-үзен эш белән тәэмин итүче халык буларак теркәү хисабына 309 кеше; Сәнәгать паркларының яңа резидентлары исәбенә 20 яңа эш урыны, житештерүне киңәйтү һәм</p>	

			үзмәшгульле халыкны легальләштерү.	
2023	кеше.	9 508	293 кешегә арту: «Минем салым» кушымтасына тоташтырып, үз-үзен эш белән тәэмин итүче халык буларак теркәү исәбенә 273 кеше; Сәнәгать паркларының яңа резидентлары исәбенә 20 яңа эш урыны, житештерүне киңәйтү һәм үзмәшгульле халыкны легальләштерү.	
2024	кеше.	9 698	190 кешегә арту: «Минем салым» кушымтасына тоташып, үз-үзен эш белән тәэмин итүче халык буларак теркәү исәбенә 170 кеше; Сәнәгать паркларының яңа резидентлары исәбенә 20 яңа эш урыны, житештерүне киңәйтү һәм үзмәшгульле халыкны легальләштерү.	

Төп күрсәткеч (2) :

ВТПда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары өлеше

Лениногорск муниципаль районы, 2019-2023 елларга.

Ел	Үлчәү берәмлеге	Максатчан күрсәткеч	Максатчан күрсәткечкә ирешәчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)	Максатчан күрсәткечкә ирешәчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)
2019	%	10,5	2019 елда ВТП 85 015,07 млн. сум дәрәжәсендә фаразлана, шул ук вакытта МСП өлеше (максатчан күрсәткеч 10,5%) 8 927 млн. сум тәшкил итәчәк. Яңа резидентлар жәлеп итү һәм сәнәгать паркын һәм муниципаль майданчыкны үстерү исәбенә; Заключение муниципально-частного партнерства на примере благоустройства парка культуры и отдыха; Муниципаль милек исемлеген актуальләштерү; Агросәнәгать комплексының КУЭ финанс ярдәме, шулай ук шәһәр автотранспортында пассажирлар йөртүне һәм мунча кер юу хезмәтләрен күрсәтүне гамәлгә ашыручы.	Елга кимендә 4 тапкыр эшмәкәрлек инфраструктурасын барлыкка китерүче очрашулар, оешмалар утырышларын үткәрү; Сатып алуларда катнашуга жәлеп итү, Гомумроссия рәсми сайтында zakurki.gov.ru урнаштыру юлы белән, муниципаль ихтияжларны тәэмин итү өчен товарлар китерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү өчен сатып алуларның план-графиклары. Моннан тыш, "Биржа майданчыгы" порталы турында билгеле бер (детальләштерелгән исемлек) буенча 100 мең сумга кадәр күләмдәге сатып алулар турында мәгълүмат житкерү, шул исәптән КЭУ да.
2020	%	10,7	2020 елда ВТП 89 316,83 млн. сум дәрәжәсендә фаразлана, шул ук вакытта МСП өлеше (максатчан күрсәткеч 10,7%) 9 557 млн. сум тәшкил итәчәк.	резидентларны сәнәгать майданчыкларына жәлеп итүдә булышлык күрсәтү;

			<p>Яңа резидентлар жәлеп итү һәм сәнәгать паркын һәм муниципаль майданчыкны үстерү исәбенә; Мәдәният паркын һәм ял итү үрнәгендә муниципаль-хосусый партнерлыкны үстерү; Муниципаль милек исемлеген актуальләштерү; Шәһәр автотранспортында пассажирлар йөртүне һәм мунча, кер юу хезмәтләрен күрсәтүне гамәлгә ашыручы агросәнәгать комплексының КУЭ финанс ярдәме.</p>	<p>дәүләт программаларында, конкурсларда катнашуга жәлеп итү; КУЭ субъектларының күргәзмәләрдә, ярминкәләрдә катнашуына ярдәм итү; - кече һәм урта эшкуарлыкка финанс ярдәме чараларын сайлауда булышлык күрсәтү; - эзерлек яки яңадан эзерләү, шулай ук квалификация күтәрү өлкәсендә ярдәм итү.</p>
2021	%	11,0	<p>2021 елда ВТП 95 584,91 млн. сум дәрәжәсендә фаразлана, шул ук вакытта МСП өлеше (максатчан күрсәткеч 11,0%) 10 143 млн. сум тәшкил итәчәк. Яңа резидентлар жәлеп итү һәм сәнәгать паркын һәм муниципаль майданчыкны үстерү исәбенә; Мәдәният паркын һәм ял итү үрнәгендә муниципаль-хосусый партнерлыкны үстерү; Муниципаль милек исемлеген актуальләштерү; Шәһәр автотранспортында пассажирлар йөртүне һәм мунча, кер юу хезмәтләрен күрсәтүне гамәлгә ашыручы агросәнәгать комплексының КУЭ финанс ярдәме.</p>	
2022	%	11,5	<p>2022 елда ВТП 100 367,15 млн. сум</p>	

			<p>дэрэжэсэндэ фаразлана, шул ук вакытта МСП өлөшө (максатчан күрсэткеч 11,5%) 11 542 млн. сум тәшкил итәчәк.</p> <p>Яңа резидентлар жәлеп итү һәм сәнәгать паркын һәм муниципаль мәйданчыкны үстерү исәбенә;</p> <p>Мәдәният паркын һәм ял итү үрнәгендә муниципаль-хосусый партнерлыкны үстерү;</p> <p>Муниципаль милек исемлеген актуальләштерү;</p> <p>Шәһәр автотранспортында пассажирлар йөртүне һәм мунча, кер юу хезмәтләрен күрсәтүне гамәлгә ашыручы агросәнәгать комплексының КУЭ финанс ярдәме.</p>	
2023	%	12,0	<p>2023 елда ВТП 105 385,51 млн. сум дэрэжэсэндэ фаразлана, шул ук вакытта МСП өлөшө (максатчан күрсэткеч 12,0%) 12 646 млн. сум тәшкил итәчәк.</p> <p>Яңа резидентлар жәлеп итү һәм сәнәгать паркын һәм муниципаль мәйданчыкны үстерү исәбенә;</p> <p>Мәдәният паркын һәм ял итү үрнәгендә муниципаль-хосусый партнерлыкны үстерү;</p> <p>Муниципаль милек исемлеген актуальләштерү;</p> <p>Шәһәр автотранспортында пассажирлар ташуны һәм мунча, кер юу хезмәтләрен</p>	

			күрсәтүне гамәлгә ашыручы агросәнәгать комплексына финанс ярдәме күрсәтү.	
2024	%	12,5	<p>2024 елда ВТП 110 290,60 млн. сум дәрәжәсендә фаразлана, шул ук вакытта МСП өлеше (максатчан күрсәткеч 12,5%) 13 786 млн. сум тәшкил итәчәк.</p> <p>Яңа резидентлар жәлеп итү һәм сәнәгать паркын һәм муниципаль мәйданчыкны үстерү исәбенә;</p> <p>«Алма» сәнәгать-житештерү тибындагы махсус икътисадый зона инвестиция проектларының планлаштырылган куәтенә чыгуы;</p> <p>Мәдәният паркын һәм ял итү үрнәгендә муниципаль-хосусый партнерлыкны үстерү;</p> <p>Муниципаль милек исемлеген актуальләштерү;</p> <p>Шәһәр автотранспортында пассажирлар ташуны һәм мунча, кер юу хезмәтләрен күрсәтүне гамәлгә ашыручы агросәнәгать комплексына финанс ярдәме күрсәтү.</p>	

Төп күрсәткеч (3) :
Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны,
шәхси эшмәкәрләрне исәпкә алып

Лениногорск муниципаль районы, 2019-2023 елларга.

Ел	Үлчәү берәмлеге	Максатчан күрсәткеч	Максатчан күрсәткечкә ирешәчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)	Максатчан күрсәткечкә ирешәчәк конкрет чаралар исемлеге (аерым йогынты)
2019	Берәмлек	2 163	<p>01.01.2018 елда МСП һәм ИП саны 2145 тәшкил итте. 2019 елда 18 берәмлеккә артачак:</p> <p>Жиңүче-дотацияләрне үзләштерү исәбенә уңайлы шәһәр мохите булдыру буенча иң яхшы проектлар булдыру исәбенә, мәдәният һәм ял паркын төзекләндерүне исәпкә алып, бу балалар кафесы, ипподромы төзү, уен мәйданчыклары урнаштыру, шул исәптән күзәтү тәгәрмәчләре, скейт-парк урнаштыру керә;</p> <p>3 берәмлек-сәүдә объектларын ачу хисабына (2 сәүдә челтәре Пятёрочка, Красное Белое);</p> <p>3 берәмлек-жәмәгать туклануының яңа предприятиеләрен ачу хисабына;</p> <p>10 ИП Татарстан Республикасы халкын эш белән тәмин итүнең еллык программасы хисабына эшсез гражданның үз-үзләрен эш белән тәмин итүенә ярдәм итү.</p>	<p>Шәһәр автотранспортында пассажирлар йөртүне гамәлгә ашыручы агросәнәгать комплексына финанс ярдәме күрсәтү һәм мунча кер юу хезмәте күрсәтү жирле бюджеттан субсидия рәвешендә бирелә;</p> <p>Сәнәгать паркларын урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлекләренә карата аренда түләвен исәпләгәндә ташламалар (жир салымы ставкасы 0,1%) бирү;</p> <p>Яңа резидентлар җәлеп итү һәм сәнәгать паркын һәм муниципаль мәйданчыкны үстерү исәбенә;</p> <p>Лениногорск шәһәре Мэшгульлек үзәге белән берлектә 130 кеше күләмендә эшсез гражданны яңадан укыту яки квалификацияләрен күтәрү эшен дәвам итәргә;</p> <p>Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең сыйфатын арттыру, фәнни - методик, норматив - хокукый һәм консультация белән тәмин итү (бер тәрәзә режимында 14 хезмәт алу юлы</p>
2020	Берәмлек	2 174	<p>2020 елда 11 берәмлеккә артачак:</p> <p>Эшсез гражданның үзмэшгульлегенә ярдәм итү буенча</p>	

			Татарстан Республикасы халкының еллык мәшгульлек программасы 10 ИП; Район территориясендә чүп эшкәртү заводын төзү һәм файдалануга тапшыру	белән һәм төзелешкә рөхсәт бирү срокларын 7 көнгә кадәр кыскарту); «Бизнес-Десант», Эшмәкәрлек һәм кредит оешмалары фабрикасы (КУЭ өчен кредит продуктлары турында) вәкилләре белән кимендә 4 укыту семинары үткәрергә; 2019 елда мәктәпләр базасында бизнес һәм эшмәкәрлек эшчәнлегенә нигезләре турында сыйныфтан тыш дәресләр кертү, шулай ук тәҗрибәле эшкуарлар өчен мастер-класслар уздыру; эшлекле активлыкка ярдәм итү; КУЭка ярдәм итү финанс ярдәме чараларын сайлауда;
2021	Берәмлек	2 184	2021 елда 10 берәмлеккә артачак: 5-үзмәшгуль халыкны легальләштерү; 5 - сәнәгать паркларының жәлеп ителгән яңа резидентлары хисабына.	2020 елдан башлап, яшьләргә, үзмәшгуль халыкны, бизнес вәкилләрен жәлеп итеп, шәһәр бизнес клубы төзү (анда тренинглар, мастер-класслар үткәрелә), үз бизнесларын нульдән башларга теләүчеләр өчен өйрәтү семинарлары үткәрелә.
2022	Берәмлек	2 194	Сәнәгать паркларының жәлеп ителгән яңа резидентлары исәбенә, производстволарны киңәйтү һәм үзмәшгуль халыкны легальләштерү исәбенә 10 берәмлеккә арттыру.	
2023	Берәмлек	2 2 204		
2024	Берәмлек	2 214		

Төп күрсәткеч (4) :
Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны,
шул исәптән, продукция сатучы шәхси эшмәкәрләргә дә кертеп
Татарстан Республикасынан читтә

Лениногорск муниципаль районы, 2019-2023 елларга.

Ел	Үлчәү берәмлеге	Максатчан күрсәткеч	Максатчан күрсәткечкә ирешәчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)	Максатчан күрсәткечкә ирешәчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)
2019	Берәмлек	4	Бүгенге көндә ЛМРНЫҢ 3 предприятиесе күрше төбәкләр белән эшли – ЛС ЖЧЖ, (нефть һәм газ сәнәгате өчен жиһазлар һәм автоматлаштыру чаралары житештерә). Россия һәм БДБ илләре базарларында «НК «РОСНЕФТЬ» һәм	КУЭ субъектларының продукция күргәзмәләрендә, ярминкәләрдә, семинарларда, тәҗрибә уртаклашу һәм яңа партнерлар табу максаты белән алдынгы эшкуарлардан мастер-классларда катнашуына

			<p>«ЛУКОЙЛ»ГАЗ кебек эре предприятиеләр белән хезмәттәшлек итә. Татарстан Республикасы базарларында, Россия Федерациясе территориясендә, шулай ук Беларусь һәм Казахстан Республикасында үзара хезмәттәшлек белән бергә йорт, офис һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре өчен металл мебель житештерү модуле ЖЧЖ.</p> <p>«Агропак-Татарстан» ЖЧЖ минераль сулар һәм алкогольсез эчемлекләр житештерү заводы, Татарстан Республикасы базарларында, Россия Федерациясе территориясендә үзара хезмәттәшлек белән.</p> <p>2019 елда Татарстан һәм Россиянең көньяк-көнчыгышындагы кече нефть чыгару компанияләренең нефть ятмаларын эшкәртү һәм эксплуатацияләү өчен жиһазлар һәм материаллар белән комплекслы тәмин итү белән шөгыльләнүче РНК ЖЧЖ Казахстанда күрсәтелә торган хезмәтләр спектрын киңәйтүне планлаштыра.</p>	<p>булышлык күрсәтү; Хезмәткәрләренең һөнәри осталыгы конкурсларында катнашуга булышлык күрсәтү; Милли проектлар, федераль һәм республика программалары кысаларында финанслау; ЛМР КУЭ перспективалы предприятиеләре турындагы материалларны һәркем ала алырлык каналларда һәм сайтларда бастырып чыгару.</p>
2020	Берәмлек	5	<p>Предприятиеләрнең тышкы икътисадый элементләргә чыгуы транспорт коридорларына (Кытай-Көнбатыш Европа тизйөрешле автомагистрале) формалаша</p>	

			торган отышлы географик урнашуга бэйле, ул төньякта - Әлмәт, көнчыгышта - Бөгелмә, көнбатышта - республиканың Чирмешән районнары, көньякта - Самара өлкәсе белән; тимер юл элемтәсе булу белән чиктәш.
2021	Берәмлек	7	
2022	Берәмлек	8	
2023	Берәмлек	9	
2024	Берәмлек	10	

Төп күрсәткеч (5) :

**Эре заказчыларның сатып алу өлеше,
анда бары тик КУЭ субъектлары гына катнаша**

Лениногорск муниципаль районы, 2019-2023 елларга.

Ел	Үлчәү берәмлеге	Максатчан күрсәткеч	Максатчан күрсәткечкә ирешчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)	Максатчан күрсәткечкә ирешчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)
2019	%	20	2018 ел нәтижеләре буенча СГОЗ (сатып алуларның жыелма еллык күләме) ЛМР эре заказчылары 198,1млн. сум тәшкил итте. 2019 елда СГОЗ 208,2 млн. сум тәшкил итәчәк. КУЭ субъектлары белән кимендә 41,6 млн. сумлык контрактлар төзеләчәк.	Гомумроссия рәсми сайтында урнаштыру юлы белән сатып алуларда катнашуга жәлеп итү zakupki.gov.ru муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә сатып

2020	%	23	КУЭ субъектлары белән кимендә 48 млн. сумлык контракт төзү планлаштырыла.	алуларның план-графиклары. Моннан тыш, «Биржа мәйданчыгы» порталы турында билгеле бер исемлек (детальләштерелгән исемлек) буенча, шул исәптән КУЭдан 100 мең сумга кадәр күләмдә сатып алулар турында мәгълүмат бирү дә бар.;
2021	%	25	СМСП белән кимендә 52 млн. сумлык контракт төзү планлаштырыла.	
2022	%	28	СМСП белән 58 млн. сумнан да ким булмаган суммага контрактлар төзү планлаштырыла.	
2023	%	30	СМСП белән кимендә 62 млн. сумлык контракт төзү планлаштырыла.	
2024	%	32	СМСП белән кимендә 66 млн. сумлык контракт төзү планлаштырыла.	

Төп күрсәткеч (6) :

КУЭ субъектлары тарафыннан житештерелә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнеше.

Лениногорск муниципаль районы, 2019-2023 елларга.

Ел	Үлчәү берәмлеге	Максатчан күрсәткеч	Максатчан күрсәткечкә ирешчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)	Максатчан күрсәткечкә ирешчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)
2019	Млн. сум.	14 000,00	2018 елның 1 гыйнварына кече бизнес буенча продукция әйләнеше 10 261 млн.сум тәшкит итте. уртача бизнеста-2 892 млн. сум. 2019 һәм алдагы елларда әйләнешләрнең артуы алдагы чорга карата кимендә 5% яки елына якынча 700 млн. сум тәшкит итәчәк.	КУЭ субъектларының продукция күргәзмәләрендә, ярминкәләрдә, семинарларда, тәҗрибә уртаклашу һәм яңа партнерлар табу максаты белән алдынгы эшкуарлардан мастер-классларда катнашуына булышлык күрсәтү; Хезмәткәрләрнең һөнәри осталыгы конкурсларында катнашуга
2020	Млн. сум.	14 700,00		
2021	Млн. сум.	15 500,00		
2022	Млн. сум.	16 200,00		
2023	Млн. сум.	17 000,00		

2024	Млн. сум.	17 700,00		<p>булышлык күрсәтү; Милли проектлар, федераль һәм республика программалары кысаларында финанслау; ЛМР КУЭ перспективалы предприятиеләре турындагы материалларны һәркем ала алырлык каналларда һәм сайтларда бастырып чыгару. Сатып алуларда катнашуга жәлеп итү, Гомумроссия рәсми сайтында zakurki.gov.ru урнаштыру юлы белән, муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар китерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү өчен сатып алуларның план-графиклары. Моннан тыш, "Биржа мәйданчыгы" порталы турында билгеле бер (детальләштерелгән исемлек) буенча 100 мең сумга кадәр күләмдәге сатып алулар турында мәгълүмат житкерү, шул исәптән КЭУ да.</p>

Төп күрсәткеч (7) :
Сәнәгать майданчыклары резидентлары һәм арендаторлары саны

Лениногорск муниципаль районы, 2019-2023 елларга.

Ел	Үлчәү берәмлеге	Максатчан күрсәткеч	Максатчан күрсәткечкә ирешчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)	Максатчан күрсәткечкә ирешчәк конкрет чаралар исемлеге (турыдан-туры йогынты)
2019	Берәмлек	54	2018 елның 1 гыйнварына технопаркның һәм муниципаль майданчыкның резидентлары һәм арендаторлары саны 50 берәмлек тәшкил итте. 2019 елда Идея-Көнъяк-Көнчыгыш сәнәгать майданчыгына 2 потенциал резидент жәлеп итү планлаштырыла (Кама Нефть ЖЧЖ - бораулау өстәмәләрен монтажлау, ремонтлау һәм сүтү хезмәтләрен күрсәтүче хезмәт күрсәтә торган нефть һәм Модус - төзелеш металл конструкцияләрен һәм эшләмәләрен житештерү).	Сәнәгать паркларын урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлекләренә карата аренда түләвен исәпләгәндә ташламалар (жир салымы ставкасы 0,1%) бирү; Гомуми файдаланудагы каналларда һәм сайтларда сәнәгать майданчыклары материалларын бастырып чыгару; Сәнәгать майданчыклары эшчәнлеген мәгълүмати яктырту; аккредитацияләнган сәнәгать парклары резидентлары өчен субсидияләү ташламалары һәм дәүләт программалары турында мәгълүмат; 2019 елда, республика Икътисад министрлыгы белән берлектә, кече
2020	Берәмлек	56	2020 һәм аннан соңгы елларда идея-Көнъяк-Көнчыгыш сәнәгать паркы майданын киңәйтү исәбенә 2 берәмлеккә арту планлаштырыла, моннан тыш, резидентлар жәлеп итү өчен, ике	
2021	Берәмлек	58		
2022	Берәмлек	60		

			<p>житештерү майданчыгы төзелә башлады, шулай ук, Шөгөр майданчыгында житештерүне киңәйтүгә бәйле рәвештә, 5 резидентны урнаштыруга жәлеп ителде.</p>	<p>һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасы объектлары буенча, булган куәтләрне, буш майданнарны һәм майданчыкның тармак юнәлешен күрсәтеп, бердәм мәгълүмат системасын булдыру планлаштырыла.</p>
2023	Берәмлек	63		
2024	Берәмлек	65		